

KURIER

Widyński

NR 13

06.10.1991 r.

cena 1 500 zł.

O B Ó Z N A U K O W Y A K A D E M I I M E D Y C Z N E J

Po raz pierwszy w naszym mieście w dniach od 14 do 27 września zorganizowany został obóz naukowy - dydaktyczny studentów Akademii Medycznej w Gdańsku. 22 - osobowej grupie studentów, głównie z piątego rocznika towarzyszyła kadra naukowa uczelni z prorektorem do spraw dydaktycznych - doc. Marianem Smoczyńskim, kierownikiem Kliniki Onkologicznej A.M.G doc. Jackiem Jassenem na czele. Uczestniczyli w nim też przedstawiciele Kliniki Dermatologicznej, Pulmonologicznej oraz Pediatry.

Inspiratorem obozu był NSZ przy Akademii Medycznej w Gdańsku. Sponsorem: Urząd Miasta w Kwidzynie oraz Zakłady Celulozowo Papiernicze S.A. w Kwidzynie.

Celem obozu było wykonanie pracy naukowej w ramach prezentowanych specjalizacji medycznych z uwzględnieniem specyfiki regionalnej. W szczególności korzystając z ga-

binetu w Przychodni Zakładowej ZCP przeprowadzono badania profilaktyczne kobiet pod względem wczesnego wykrywania zmian nowotworowych piersi. Badaniem tym pod kierunkiem doc. J. Jassena objęto, jak się wstępnie szacuje, około 1200 kobiet, głównie pracownic ZCP.

Drugim kierunkiem badań były choroby skóry. Ponadto na Oddziale chirurgicznym Szpitala ZOZ Kwidzyn pod kierunkiem doc. M. Smoczyńskiego prowadzone były badania endoskopowe górnych odcinków przewodu pokarmowego (przełyk - żołądek - dwunastnica). Do badań tych wykorzystano przywieziony z Akademii Medycznej gastrofibroskop. Równolegle z tymi badaniami prowadzono szkolenie pracowników ZOZ w zakresie obsługi urządzenia.

Na podsumowanie wyników przeprowadzonych badań jest jeszcze za wcześnie. Pełna ich dokumentacja wraz z analizą zostanie przekazana kwidzyńskiemu ZOZ w terminie

późniejszym.

Podkreślić przy tym należy, że w przypadku stwierdzenia zmian nowotworowych piersi u kobiet - osoby zagrożone będą dalej diagnozowane w Akademii Medycznej w Gdańsku.

To dwutygodniowe spotkanie studentów medycyny i ich profesorów z mieszkańcami Kwidzyna daje niewątpliwie obustronne korzyści. Z jednej strony bowiem rozszerza możliwości badawcze uczelni, z drugiej strony zaś stwarza warunki do wstępnej profilaktyki na miejscu.

Uczestnicy obozu wynieśli wiele pozytywnych wrażeń z pobytu w Kwidzynie, choć dla wielu z nich był to pierwszy tego typu obóz. Miejscem zakwaterowania był pensjonat na Mitośnej.

Należy żywić nadzieję, że obozy tego typu staną się dobrą tradycją.

A.B.

WRESZCIE OTWARCIE TEATRU!

Mieszkańcy Kwidzyna po wielu latach oczekiwania nareszcie będą mieli możliwość w godziwych warunkach spędzić kulturalnie czas. W dniu 5 października br. o godz. 17.00 nastąpi uroczyste otwarcie teatru (sali widowiskowo - kinowej na 357 miejsc).

Na uroczystość tę został zaproszony Teatr Miejski w Gdyni ze sztuką Agnieszki Osieckiej pt. "Znajomi i nieznajomi". Jest to sztuka lekka o tematyce współczesnej. Na otwarcie została zaproszona autorka Agnieszka

Osiecka oraz telewizja.

Ponieważ wszyscy chętni nie pomieszczą się w sali w dniu 05.10, dlatego też sztuka zostanie powtórzona za tydzień tj. 12.10. o godz. 16.00 i 19.00.

W niedzielę 06.10 o godz. 19.30. przewiduje się koncert Zespołu "The Sound" z Państwowej Szkoły Muzycznej w Kwidzynie a o godz. 20.30 występ artystów z Teatru Muzycznego w Gdyni z piosenkami lwowskimi.

W poniedziałek 07.10 o godz. 9.00 odbędzie się projekcja

filmu "Kacze opowieści", a dla uczniów szkół podstawowych o godz. 11.00 "Stowarzyszenie Umarłych poetów". Młodzież szkół ponadpodstawowych będzie miała możliwość o godz. 13.30 obejrzeć film "Niebezpieczne związki". Dla dorosłych o godz. 16.00 i 18.30 zostanie wyświetlona komedia z Małdoną "Rozpaczliwie szukając Susan".

Zyczymy odbiorcom proponowanych imprez miłej rozrywki.

Ewa Hoður

WITAJCIE "KONIE"

Tym hasłem wiszącym na froncie budynku Zespołu Szkół Mechanizacji Rolnictwa w Kwidzynie witano byłych wychowanków na V Zjeździe Absolwentów, który odbył się w dniach 27 - 29 września z okazji 45-lecia szkoły.

Zjazd rozpoczął się już w piątek meczem siatkówki rozegranym między reprezentacją szkoły a drużyną absolwentów, w skład której wchodził również były zawodnik "Nadwiślanina" Kwidzyn. Zwyciężyła jednak młodzież w setach 3:2.

Po emocjach sportowych odbył się "wieczorek" przy ognisku, gdzie podawano piwo i smażono kiebaski.

Uroczyste powitanie uczestników zjazdu nastąpiło nazajutrz o godzinie 10.00. W części oficjalnej głos zabrał zastępca dyrektora szkoły pan Jerzy Kiełar, który podziękował wszystkim za przybycie "w mury starej budy", oraz inż. Franciszek Klawitter - przewodniczący Komitetu Organizacyjnego, zaś w części nieoficjalnej - jeden z absolwentów, który rozbałił zebranych przypominając starą pieśń "Hej, wy konie, rumaki stalowe", a także Waldemar Baszanowski - dwukrotny złoty medalista olimpijski w wadze lekkiej, wielokrotny rekordzista i mistrz świata w latach 1961, 65, 69 - którego wypowiedź przyjęto gorącymi

oklaskami. "Moją wielką pasją była zawsze mechanika i sport. Niestety, niewiele czasu poświęciłem mechanice. Całe moje życie zdominował bowiem sport. W czasie swojej 15 letniej kariery odwiedziłem wiele miejsc, których w żaden inny sposób pewnie bym nie zobaczył. Później zająłem się trenerką. Wszystko co osiągnąłem w sporcie zawdzięczam głównie swojemu uporowi i wierze we własne siły no i oczywiście dobrym szkoleniowcom. Uważam jednak, że cechy te mogą pomóc również w innych dziedzinach życia np. w biznesie.

c.d. na str. 2

S.O.S. DLA OŚRODKA!

Pogłębiający się deficyt budżetu państwa i wprowadzony do szkół program oszczędnościowy odczuwa cała oświata polska. Szkolnictwo specjalne w tej samej mierze, o ile nie bardziej. Szkoły masowe w tej trudnej sytuacji finansowej mogą oprzeć się na rodzicach, mogą liczyć na ich różnorodną pomoc. Finansową - przede wszystkim. Bo świadomi rodzice dla dobra swych dzieci poniosą nieraz i znaczne koszty.

W szkolnictwie specjalnym na rodziców właściwie liczyć nie można. Poza niewielkimi wyjątkami, oczywiście. Bo takie zawsze i wszędzie się znajdują. Większość rodziców mieszka poza Kwidzynem, stąd kontakty z nimi są siłą rzeczy sporadyczne. Część z nich pracuje ponad miarę by utrzymać swe wielodzietne rodziny. Sami często są biedni, nieopracowani życiowo, też upośledzeni umysłowo. Wymagają także pomocy. Część z nich wywodzi się z marginesu społecznego, nie obchodzą ich własne dzieci - najwłaśniejsze, że nie muszą się o nie martwić. Na żadną pomoc z ich strony

nie można liczyć. Tymczasem z naszych skromnych środków nie możemy zapewnić dzieciom całorocznego dożywiania, ubuwia, odzieży, przyborów szkolnych, środków czystości, nie mówiąc już o słodyczach czy zabawkach. Dla wielu z tych dzieci bułka i kubek gorącego mleka podczas przerwy i talerz zupy po lekcjach są jedynymi posiłkami w ciągu dnia. Brak pieniędzy na opał, wodę, energię elektryczną, mydło, proszki do prania, papier toaletowy... Ale my jesteśmy optymistami. Sama rzeczywistość, choć tak szara, ukazuje nam jaśniejsze swoje oblicze w postaci naszych przyjaciół i opiekunów. Wierzymy też w ofiarność i czule serca mieszkańców Kwidzyna. Apeluujemy do zakładów pracy, instytucji, prywatnych właścicieli o pomoc rzeczową i finansową. Na miarę możliwości. Kwidzyńscy! Prosimy: o odzież, obuwie, bieliznę, zabawki, przybory szkolne, środki czystości, nie- wielkie nawet sumy pieniędzy.

B.H.

D A R S E R C A Harcerze w finansowym impasie

Harcerstwo - jedna z bardzo nielicznych organizacji, która nie kocha się łać z wydarzeniami minionej epoki. Wielu działaczy umiało zachować twarz, mimo organizacyjnej mody na komunizm.

Może działać się tak dlatego, że ludzie harcerstwa to, na ogół, ludzie wrażliwi na losy dzieci i piękno przyrody, to ludzie ciekawi świata i przygód, to ludzie, dla których kuchnia bywa ogniskiem, łazienką - rzeką, a materacem - leśnym mechem, to ludzie, dla których pojęcie pracy społecznej nigdy nie zostało wypaczone.

Oni - starsi harcerze, niejednokrotnie bardzo łysi i bardzo siwi (widziałem na biwaku siedemdziesięciolatka) - oddają swe zawsze młode serca zupełnie bezinteresownie dzieciom i młodzieży. Ta bezinteresowność nie uczyniła ich nigdy bogatymi.

Teraz, gdy budżet państwa jest więcej niż dziurawy, nadal są chętni do działania, ale prawie bezradni.

CZY KTOŚ POMOŻE HARCEM? - trafia się wspaniała okazja - w dniach od 11 do 13 października br. Harcerski Klub Turystyczny "Nietykali" z Komendy Hufca im. "Kwidzyńskich" oraz liczni przyjaciele harcerstwa organizują Ogólnopolski Rajd Harcerski "Bez ostrzeżeń".

Dobrze stałoby się, gdyby oprócz dzieci tych, których na to stać, mogły wziąć udział w rajdzie również dzieci najbiedniejsze. Niech one także doświadczą piękna Kwidzyńskiej Ziemi, niech one również pokochają cele przywilejające harcerstwu radość nowego świata. Ci najmłodsi rozpoczną XXI wiek, może oni zbudują lepszy świat.

Antoni Tynda.

KWIDZYN A TURYSTYKA.

Czy Kwidzyn ma szansę stać się ośrodkiem turystyki? Niewątpliwie tak. Zważywszy, że rozwój turystyki obecnie stymulowany jest głównie zapotrzebowaniem na usługi w tej dziedzinie, istotnym aspektem są również walory lokalizacyjne. Kwidzyn położony jest na skraju pradolin Wistły w otoczeniu lasów, co może mieć istotny wpływ na rozwinięcie bazy dla wypoczynku i rekreacji. Na dzień dzisiejszy nie wykorzystano w pełni tej szansy. Istnieje sieć ośrodków wypoczynkowych prowadzonych przez zakłady

zlokalizowanych w obrębie pobliskich jezior. Samo miasto nie przedstawia zbyt dużej atrakcji turystycznej. Jedynym godnym zwiedzenia obiektem jest zespół katedrałno - zamkowy. Nie ma też możliwości zapewnienia noclegu większym grupom turystycznym. Przykładowo - wycieczka samochodowa kierowana jest do co najmniej dwóch hoteli ze względu na to, że w żadnym z istniejących hoteli nie ma wystarczającej ilości łóżek.

c.d. na str.2

PRZED WYBORCZE SPOTKANIE KLD PROKURATOR ŚNIEŻKO W KWIDZYNIE.

W dniu 06.10.91. (niedziela) o godz. 16.00 w sali kameralnej MOK przy ul. Parkowej w Kwidzynie odbędzie się spotkanie przedwyborcze Kongresu Liberalno - Demokratycznego, na którym zaprezentowani zostaną kandydaci do parlamentu. Przybędzie m.in. z-ca Prokuratora

Generalnego RP Stefan Śnieżko prowadzący nadzór ekshumacji grobów polskich oficerów pomordowanych w Związku Radzieckim. Na spotkanie zapraszamy sympatyków KLD oraz wszystkich zainteresowanych.

REFLEKSJE Z CHODNIKA I ZZA KIEROWNICY

Ulice naszego miasta coraz bardziej zatłoczone. Jedni po nich coraz więcej samochodów krajowej produkcji i sprowadzanych zza granicy. Niestety jakość i ilość samochodów nie jest wprost proporcjonalna do jakości i bezpieczeństwa jazdy zmotoryzowanych. Coraz częściej można zobaczyć scenki, kiedy to pieszy umyka spod kół Alfa Romeo czy innego cuda zachodniej techniki. Widzimy też kierowców siedzących za kierownicą Fiata 126 p., którzy nie wiedzą do czego ta kierownica i inne urządzenia (np. kierunkowskazy) służą. Namnożyło się w Kwidzynie szkół jazdy - prywatnych, państwowych, agencyjnych - i Bóg sam raczy wiedzieć jakich. Produkują one jednak w znakomitej większości kiepskich absolwentów. Siedzi później taki(ka) za kierownicą i jedzie przez całe miasto z prędkością 30 km/h, a potem parkuje 1,5 metra od krawężnika. Czy tak trudno przysiąść z przodu i z tyłu zielone listki? Wtedy od razu widać, że w środku siedzi niedoświadczony kierowca. Niestety bardzo często za kierownicą siedzą po prostu dzieci. Z prawem jazdy lub bez, za zgodą rodziców lub bez niej - szpanują, szaleją, zagrażają pieszym i zmotoryzowanym. Prosimy panów policjantów z ruchu drogowego o częstsze kontrole, szczególnie w mieście.

Innym zagrożeniem są

rowerzyści, szczególnie teraz, kiedy dni stają się coraz krótsze. Rowerzy rzadko są wyposażone w odpowiednie oświetlenie - wystarczy rano wyjść na ulicę, a kto spotka rowerzystę z prawidłowym oświetleniem, temu koronę i córkę za żonę.

Kolejnym utrudnieniem komunikacyjnym są parkujące potężne ciężarówki. Utrudniają one ruch szczególnie przy ulicach Chłodej, Mickiewicza, Słowiańskiej, Baczyskiego i Krafcowej. Ulice te i tak są wąskie, a do tego jeszcze te ciężarówki. Władze miasta muszą jak najprędzej rozwiązać problem parkingu dla samochodów ciężarowych w Kwidzynie.

Jżeli mowa o parkingach, to coraz częściej spotykamy samochody osobowe parkujące na trawnikach. Polecam Straży Miejskiej szczególnie ulicę Krafcową a i inne na Zatorzu - zwłaszcza wieczorem. Kierowco! Trawnik to nie to samo co parking - trawnik jest najcenniejszym ZIELONYM.

Kierowcy prowadzący Fordy, Mercedeisy czy inne zachodnie samochody, często zapominają, iż w naszym kraju maksymalne szybkości to 90 km/h poza terenem zabudowanym, a w mieście - 60 km/h. Policja ma chyba jeszcze na wyposażeniu urządzenia o nazwie "radar"? Zachodnie samochody są zaopatrzone bardzo często w dodatkowe oświetlenie. U nas, z

powodu braku angielskich mgieł, wykorzystywane są one do oślepiania jadących z przeciwka. Naszym rodzimym samochodom przydałoby się ustawić światła w perspektywie zbliżających się jesiennych wieczorów.

Udało mi się zauważyć, że właściciele samochodów kupowanych za granicą mają niekiedy bardzo ciekawe reklamy i napisy, szczególnie te sprowadzane z Holandii. Po Kwidzynie jeździ samochód, który reklamuje w języku holenderskim przerwy w weekendy. Inny właściciel pojazdu podaje się za weteranarza zwierząt egzotycznych - kto wie, może trzyma w łazience żyrafę lub hipopotama?

Ekologów powinna natomiast zainteresować sprawa mycia samochodów w strumieniu za studnią koni na Miłosnej. Spotkać tam można, szczególnie w weekendy, właścicieli samochodów, którzy beztrudno pluskają swoje mechaniczne pociechy, zanieczyszczając przy okazji strumień.

Od 1 października wchodzi nowe przepisy o kodeksie drogowym. Mam nadzieję, że czytelnicy wezmą sobie do serca nasze uwagi, a Policja zwróci baczniejszą uwagę na nasze drogi. Będzie wtedy na pewno spokojniej i bezpieczniej.

CIA

WITAJCIE KONIE

c.d. ze str. 1

Mieszkam obecnie w Warszawie, ale wspominam Kwidzyn z pewnym sentymentem i nostalgiją, tu się przecież wychowałem i dorastałem. Inny jest Kwidzyn teraz i inny był za moich czasów, ale zawsze będę o nim pamiętać" - powiedział mi pan Waldemar w krótkiej rozmowie.

Wśród uczestników zjazdu nie zabrakło również wieloletnich nauczycieli szkoły, pamiętających jej początki m.in. T. Muśniewicz,

J. Szmuc, S. Kuc, Z. Humano-

wski. Po uroczystym apelu można było zwiedzać budynek, przeglądać kroniki, stare fotografie oraz spotkać się w grupie swoich dawnych koleżanów.

V Zjazd Absolwentów - a był to zjazd ze wszech miar udany - zakończył się w niedzielę z nadzieją, że kolejny będzie równie sprawnie zorganizowany.

abo

KWIDZYN A TURYSTYKA

c.d. ze str. 1

Sytuacja bazy hotelowej uległa ostatnio poprawie dzięki oddaniu do użytku "Białego Dworu". Jest to jednak obiekt stosunkowo mały. Należałoby zastanowić się nad możliwością rozbudowy pensjonatu na Miłosnej.

Istotnym problemem dla rozwoju turystyki poza bazą noclegową jest położenie miasta na uboczu głównych szlaków komunikacyjnych. Z opisanych względów wiele wycieczek zapuszcza się najdalej do Malborka, nie docierając do Kwidzyna. Zdając sobie sprawę z wagi i trudności problemu ożywienia turystyki w Kwidzynie nie widzi się obecnie

możliwości szybkiej i radykalnej poprawy. Wiązałoby się to z bardzo dużymi nakładami inwestycyjnymi, dającymi w przyszłości efekty. Przykładowo wybudowanie mostu przez Wisłę przybliżyłoby Kwidzyn do świata, czyniąc go bardziej otwartym dla ruchu turystycznego.

Na dzień dzisiejszy uwzględniając postępy prywatyzacji warto byłoby zainteresować się zainwestowaniem w turystykę. Jest to, jak się wydaje, atrakcyjna propozycja na przyszłość.

A.B.

O PODKŁADANIU INTENCJI, CZYLI O PODKŁADANIU "ŚWINI" ROZPRAWA

Wyobraźmy sobie, że pewien szlachetny człowiek chciał użyć doli dzieci niepełnosprawnych. Uszczęśliwmy poważną kwotę ze swoich dochodów, zakupił dla nich kilka wózków inwalidzkich. Intencja wydawałoby się oczywista - czy na pewno?

Zastanówmy się jaka intencja może kierować człowiekiem, gdy wykonuje gest hojności.

Może litość, zwykła ludzka litość w stosunku do pokrzywdzonych bez względu na autora tej krzywdy; może wdzięczność za okazaną onegdaj pomoc przez anonimowego dobroczyńcę; może wrażliwość na ludzkie cierpienia; może wreszcie potrzeba odkupienia swych życiowych błędów.

Szlachetne to zaiste pobudki, szlachetne serce, szlachetna dusza. I może wszystko byłoby proste, lecz jak lubimy ludzi, którzy są lepsi od nas, czy stać nas na podziw dla bezinteresowności, czy nie lepiej

obwieścić światu, że ten szlachetny czyn nie jest wcale szlachetny, a ofiarodawca to nie dobroczyńca lecz łobuz.

Zobaczmy czy uda nam się podłożyć pod szlachetny czyn wręcz intencję?

Załóżmy, że ofiarodawca jest znajomym kierownikiem zakładu opiekuńczego, założymy też, że od lat utrzymują kontakty towarzyskie. Kierownik ma podobno dobre układy - mogą się przydać ofiarodawcy - mamy już prawie gotową wersję intencji. Czy zastanawialiśmy się, że w taki oto sposób podłożyliśmy niejednokrotnie komuś przyszłością "świnie". Prawda i fałsz są jak ziarno z plewami, gdy dmuchniemy, plewy roznieśli podmuch na wszystkie strony świata - ziarno pozostanie, co gorsza, gdybyś zaangażował nie wiadomo jak liczne zastępy zbieraczy plew, to nie wrócić już one do swego źródła.

Antoni Tynda.

W PODZIĘKOWANIU ZASERCĘ

Korzystając z gościnnych łamów "Kuriera Kwidzyńskiego" pragniemy serdecznie podziękować wszystkim instytucjom, zakładom pracy, organizacjom społecznym i prywatnym właścicielom za okazaną dotychczas pomoc dzieciom specjalnej troski. Dzięki ich wsparciu mogliśmy zakończyć ubiegły rok szkolny i rozpocząć nowy, trudny 1991/92. Wykorzystując podarowane nam środki finansowe mogliśmy: dożywić w ciągu roku 288 uczniów naszej szkoły; zorganizować szereg imprez sportowo - rekreacyjnych z okazji Dni Patrona i Dnia Dziecka; przygotować 30 dzieci do I Komunii i wyprawić im uroczyste przyjęcie z tej okazji; na koniec roku szk. wyróżnić nagrodami rocznymi wszystkich absolwentów klas 8, najlepszych uczniów i wszystkie maluchy z kl. I-III; wyposażyć w odzież i niezbędne rzeczy 10 dzieci jadących na kolonie letnie a będących na utrzymaniu skar-

bu państwa; przygotować podręczniki i ćwiczenia dla uczniów kl. I-II. Wśród licznych sponsorów znaleźli się: pułk L. Zakrzewski i pułk. Sinda z JW 45-60; p. J. Czaplicki, p. M. Kulczycki, p. M. Frank z PGKIM; p. J. Majewski, zarząd związkowy ZCP; p. J. Godzik - Urząd Miasta; p. L. Jędras - SKR; Rada Nadzorcza Banku Spółdzielczego; Spółdzielnia Rzemieślnicza "Rodło"; PCK; p. M. Sidor - właściciel sklepu "Si-mar"; p. W. Zdanowicz - właściciel księgarni przy ul. Chopina; Hurtownia Art. Zabaw. i Przem. "Nowa"; p. E. Mejerowicz; p. Sosnkowski - właściciel masarni; Przedsiębiorstwo Handlowo - Produkcyjne "Bak"; Zieleni Miejska.

Wszystkim przyjaciołom, opiekunom i ofiarodawcom serdecznie dziękujemy.

Dyrektor i Rada Pedagogiczna SOSW w Kwidzynie.

KRONIKA

POLICYJNA

"Tylko drobiazgi"

W nocy z 21.09 na 22.09 dokonano włamania do kiosku brzozy przemysłowej na ul. Wschodniej. Złodzieje zadowolili się drobiazgami m.in. papierosami, dezodorantami, długopisami. Straty w wysokości 4 mln. zł poniósł Andrzej K.

"Hodowca?"

W Prubutach znaleźli się amatorzy "żywego mięsa". W nocy z 22.09 na 23.09 Włodzimierzowi B. skradziono jałową maść siewi o wadze ok. 200 kg, o wartości 1 mln zł.

"Tragedia na szosie"

23.09 ok. godz. 1.30 patrol policyjny natrafił na zw. ki Marka W. potrąconego przez samochód. Tego samego dnia funkcjonariusze ustalili i zatrzymali podejrzanego. Postępowanie prowadzi KRP w Kwidzynie.

"Z chemią na ty?"

W nocy z 23.09 na 24.09 nieznani sprawcy włamali się do magazynu środków ochrony roślin należących do WZPOW. Skradziono preparaty o łącznej wartości 11 mln zł.

"Miłośnicy motoryzacji"

24.09 z ul. Targowej skradziono samochód osobowy Lada nr rej. TUN 29.12. Po trzech dniach samochód całkowicie spalony znalazł się w Grudziądzu.

W nocy z 24.09 na 25.09 z ul. Połomskiego zginął samochód Volkswagen - Golf typ Bosto nr rej. HBRY 78. Straty w wysokości 25 tys. marek poniósł obywatel Niemiecki.

KWIDZYN - W EUROPIE CZY W AZJI?

Wjeżdżając do Kwidzyna od strony Grudziądza odnosimy wrażenie, że jesteśmy w jednym z miast zachodnioeuropejskich - tyle tu reklam, oryginalnie zdobionych plansz firm, przedsiębiorstw, restauracji, hurtowni. Chwilowe rozmarzenie raptem mija - oto wjazd na kostkową nawierzchnię. Uświadamiamy sobie, że to jednak Polska. Dociera też do nas fakt, że kosztuje to położono jeszcze w pruskich czasach. Przystajemy czytać re-

klamy, z trudem usiłujemy trzymać kierownicę (szczególnie w Fiacie 126 p.), a w trosce o wypadającą szczękę skręcamy w prawo, tuż koło cmentarza armii czerwonej i znowu nadchodzi nas refleksja - czy to aby Polska? A może któryś z krajów Afryki czy Azji? Zanzibar czy Bangladesz, państwo Zulusów czy Kambodża? Droga po deszczu przypomina jazdę na safari. Na blokach cudaczne, innostranne, sprayowe napisy.

Nagle, kiedy spodziewałeś się zebrać i kiedy udało ci się wyminąć wszystkie dziury w trudnej do określenia nawierzchni - widzisz bazar. Ceny na nim światowe oraz Rosjanie i Wietnamczycy. Jednak dopiero śmieci i puste półtorakiwo po żytniej uświadamiają ci, że jednak jesteś w Polsce.

CIA.

OKIEM przechodnia

Tym, którzy wynaleźli lekarstwo na kryzys, Ignacy Krasicki daje do przemyślenia tę oto przypowieść: Doktor widząc, iż mu się lekarstwo udało, chciał go często powtarzać; cóż się z chorym stało? Za drugim, trzecim razem bardzo go osłabił. Za czwartym jeszcze bardziej, a za piątym zabił.

- Celuloza miewa niezdrowy

"chuch" - co na to ekolodzy?

- Poranne mgły, to niechybnie

oznaka jesieni, a na drogach lepiej zachować czujność!

- Około 18.00 atmosfera przy sklepach sprzedających piwo i wino niebezpiecznie się zagęszcza - Przechodzień poleca te miejsca patrolom policyjnym - do zobaczenia.

- Na Wiśle pracownik ZCP złapał bolenia o wadze 3,8 kg - smaczno.

- Gdy już nikogo nie potrafimy pokochać, to pokochajmy

chociaż zwierzęta i kwiaty.

- Ciśnienie wody w kranych byle jakie - wodociągi postradały siły, może niedożywione.

- Z ciśnieniem gazu to samo - a czy od tego będziemy mieli mniej zapachów?

- Jeden ze sklepów na Zatorzu sprzedaje buble w postaci elektrycznych czajników, a gdy klient zażąda wymiany w pierwszych pięciu dniach od chwili nabycia, gania go po punktach napraw - zyczymy właścicielowi sklepu i właścicielowi czajnika dobrego samopoczucia.

- Na MTV podoba się Przechodniowi Bryan Adams, gdy śpiewa czuje się smak miodu, a to przypomina wspaniały utwór zespołu "The Beatles".

- Drisiał kilka razy słyszałem słowa: "dziękuję", "przepraszam" i "proszę" - i nikomu nie się nie stało.

- Na tablicy ogłoszeń w UM, w okolicach Rejonowego Biura Pracy, jakiś pan kierownik podpisał pismo o "Kwidzynie" - "panu" kierownikowi niech pan więcej takich błędów nie robi. - Mięsiasty język brukowej łaciny rozbrzmiewa na każdym kroku.

Zauważył daleki od życzeń typu "bodaj byś się własnym g... udławił" Wasz Przechodzień

BIURO OBROTU PRAWNEGO

CODEX

Kwidzyn, ul. Chopina 21
tel. 40-32, skr. poczt. 53
Doradztwo - prawne, finansowe,
zakładanie spółek, zastępstwo procesowe
Oddział w Elblągu
ul. Linki 30, tel. 253-25

KURIER KWIDZYŃSKI

Wydawca:
WYDAWNICTWO POŁOMSKIE Prezes WP Cesarzaw Czyskowskiej. Redaktor Naczelny WP Wojciech Kreft
Po Red. Nacz. Andrzej Baczowski. Redaguje zespół Katarzyna Kaczmarczyk, Maciej Przybylski. Adres redakcji Kwidzyn ul. Braterstwa Narodów 46, tel. 30-59 Redakcja zastrzega sobie prawo skracania i opracowywania materiałów nadesłanych i niezamówionych. Za treść ogłoszeń i reklam redakcja nie odpowiada. Ogłoszenia i reklamy przyjmuje Biuro Reklamy - Kwidzyn, ul. Braterstwa Narodów 46, czynne od poniedziałku do piątku w godz. 09.00 - 17.00 Nr indeksu - 350168 PL ISSN-0998-945 X

Zanim zostanie przeprowadzony konkurs na "projekt urbanistyczny - architektoniczny Starego Miasta" (KK nr 10), powinniśmy zdać sobie sprawę ze skali i złożoności problemu, jakim jest nieodwrocna ingerencja człowieka w substancję zabytową. Tak bowiem należy nazwać i traktować obszar leżący w polu zainteresowań Kuriera Kwidzyńskiego i władz miejskich. Nie wiemy jaki rozmiar będzie miała planowana inwestycja, ale pewnym jest, że każde, nawet niewielkie przedsięwzięcie będzie tu miało wymiar i konsekwencje większe niż w normalnych warunkach współczesnego budownictwa.

Przed wszystkim musimy sobie powiedzieć, co rozumiemy przez pojęcie Starego Miasta w Kwidzynie, a więc określić jego zasięg rzeczowy, terytorialny i chronologiczny. Najogólniej ujmując, jest to pozostałość po istniejącym od średniowiecza założeniu miejskim, które zostało zaplanowane i posadowione według ówczesnych regul urbanistycznych i uległo w biegu czasu różnym przemianom zarówno o cechach rozwoju jak i destrukcji aż do całkowitego zniszczenia substancji naziemnej budynków wchodzących w jego obręb, co nastąpiło w 1945 roku i w latach następnych.

Miasto jest tworem dynamicznym, zmieniającym się w czasie i przestrzeni i choć nosi na sobie ślady najdawniejszej przeszłości, to jest także materialnym dokumentem wszystkich następujących po sobie epok aż do współczesności. Taki obraz przedstawiała właśnie przed burzeniem kwidzyńska Starówka. Pozostała zabudowa z XIX i początku XX wieku, która była naturalną kontynuacją rozwoju przestrzennego miasta. Ona to

krawędź wysoczyzny nadwiślańskiej. Obok grodu warownego powstało miasto, które jako jedno z najwcześniejszych w Prusach uzyskało chełmińskie prawo miejskie. Jego założyciele postanowili nazwać je tak, jak pierwszy gród w dolinie Wisły, a nie jak pruska osada, na miejsce której się przenieśli (Quedlin, Quidin).

Niedaleko zamkowych umocnień wytyczono teren, na którym miało powstać miasto. Najwcześniej ustalono jego granice, gdzie należało zbudować mury obronne. Wytyczono siatkę ulic oraz wyznaczono miejsce na budynki publiczne (kościół, ratusz, kramy) i domy mieszkalne. Układ urbanistyczny Kwidzyna był dość nieregularny. Z niecentrycznie ułożonego rynku wychodziły we wszystkich kierunkach różnej szerokości i długości ulice, przy których wznosiły się na wąskich parcelach drewniane i nieliczne murowane domy. Od IV stulecia Kwidzyn otoczony był ceglannymi murami wraz z systemem fos i baszt. Prowadziły do niego trzy bramy: Grudziądzka (obecnie Wysoka), Malborska i Wodna (Niska). Od północy miasto graniczyło z zamkiem kapituły oraz kościołem, który od 1285 roku pełnił rolę katedry.

Stan taki trwał bez większych zmian kilka stuleci, aż do 1710 roku, kiedy wielki pożar zniszczył wiele pięknych, barokowych kamienic z podcieniami wokół rynku. Zachowała się tylko jedna pierzeja - zachodnia - z charakterystyczną zabudową. W połowie XVIII wieku, za czasów króla pruskiego Fryderyka Wielkiego rozebrano gotyckie bramy miejskie, budując nowe w innym miejscu. Pozwoliło to zwiększyć teren pod zabudowę mieszkalną. Bramy te przetrwały jednak

rynku. Poszerzono wówczas ulicę Szeroką (obecnie Batalionów Chłopskich) i Malborską (Bractwa Narodów), ułożono chodniki.

Najciekawszą budowlą na Starym Mieście kwidzyńskim (naturalnie oprócz zespołu zamkowego - katedralnego) był ratusz.

Należał on do najstarszych budynków w mieście. Tu koncentrowało się życie publiczne. W murach ratusza, w Sali Rady, założono w 1440 roku słynny Związek Miast Pruskich. Gmach ten jednak często nawiedzały pożary, stąd nie zachowało się zbyt dużo substancji zabytkowej z czasów krzyżackich. Pod koniec XIX wieku postanowiono ratusz przebudować i nadać mu blask godny siedziby władz miasta. Projekt przygotował radca budowlany Hacker. Pracę rozpoczęto w 1878 roku. Zbudowano trzypiętrowy gmach na fundamentach dawnego, średniowiecznego ratusza, z pozostaściami elewacji wysmukłej wieży. Bryłę jego ukształtowano w formie wysokiego prostopadłościanu, z dwiema wielobocznymi, narożnymi wieżami od strony północnej oraz częścią ryzalitową od południa. Dekoracja elewacji i bogactwo detalu architektonicznego - gotyckiego w swojej formie - służyły ku większej reprezentacji tego szacownego gmachu. Uroku dodawał jeszcze wysmukły, widoczny na wielu panoramach miasta, charakterystyczny helm wieży.

Większość wnętrza otrzymała neogotycką wystój z malowidłami i boazeriami. Budowę ratusza

terenu objętego odbudową i w trakcie tych prac będzie pod merytoryczną opieką grupy konsultacyjnej. Winien on składać się z fachowców reprezentujących dziedziny wymienione w punkcie A. Wynika prac zespołu, prócz cennych dla historii miasta zabytków, przyniosą przede wszystkim wskazówki dla projektanta i inwestora odbudowującego Stare Miasto. W interesie władz miejskich i społeczeństwa miasta leży, by były one ściśle przestrzegane. Wskazówki te narzuca z pewnością wymogi, których spełnienie podwyższy koszty przedsięwzięcia. I tak np. kapitałochłonne już będą same badania. Samo odtworzenie chociażby "klimatu staromiejskiego" będzie wymagało dbałości o dość kosztowny w wykonaniu detal architektoniczny i tzw. małą architekturę czyli elementy dekoracyjno - funkcjonalne takie jak ogrodzenia, stylowe latarnie itp. Ważne też jest połączenie wymogów nowoczesnego standardu budownictwa z dawną architekturą. Dlatego też należy znaleźć inwestora gwarantującego wypłacalność, dopełnienie wymogów konserwatorskich i opiekę nad odbudowanymi obiektami, by uniknąć powtórzenia niszczących ich praktyk przynoszących wstyd i hańbę władzom miasta i Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków, jak to miało miejsce w przypadku spichlerza z XVIII wieku.

Nie można popełnić błędów Wrocławia czy Gdańska, gdzie umieszczenie w większości kamienic biur spowodowało, iż te części miasta pustoszeją w godzinach wieczornych zaprze-

w Malborku kilkudziesięciu tysięcy niemieckich turystów, którzy po prostu nie mają się gdzie zatrzymać.

Z budową hotelu łączy się oczywiście uruchomienie luksusowej restauracji, dyskoteki, ka-

części miasta. Proponujemy także dla dobra sprawy rozszerzenie zapowiadanego konkursu na Niemcy. Z oczywistych powodów powiększy to szanse na sukces.

Stopniowe odbudowywanie Starego Miasta stawia przed władzami problem nieudanego urbanistycznie osiedla mieszkaniowego zajmującego większą część interesującego nas terenu. Należy więc opracować projekt zapewniający przynajmniej częściowe złączenie współistnienia tych dwóch zupełnie sprzecznych ze sobą zespołów (choćby przez umiejętnie oddzielenie ich szybko rosnącą zieleńią), a w przyszłości przewidując stopniowe zastępowanie istniejących budynków mieszkalnych kamienicami nawiązującymi stylem do odbudowanego Rynku staromiejskiego.

Przedstawione powyżej uwagi nie wyczerpują oczywiście tematu, pozostaje jeszcze mnóstwo ważnych problemów, które trzeba będzie rozwiązać, jeśli podejmemy się odbudowy i sądzimy, że Kurier Kwidzyński będzie wspaniałym forum do ich prezentacji.

Paweł Makowski (archeolog),

Artur Dobry (historyk sztuki)

PROBLEM STAREGO MIASTA W KWIDZYŃNIE

ukończono w 1880 roku, porządkując równocześnie teren rynku, zakładając kłomby kwiatowe i trawniki.

Spokojne, małomiasteczkowe życie Kwidzyna przerwała wojna, a szczególnie rok 1945, kiedy to wrocie wojska pozwoliły sobie na akt wandalizmu podpalając Starówkę. Po wojnie zrujnowany teren poddano planowej niwelacji, w latach sześćdziesiątych rozpoczęto budowę osiedla według planów D. Wejerskiej. Nie doszło jednak do realizacji całego projektu. Mamy więc obecnie niepotwierdzoną szansę (podobnie jak w Elblągu), aby teren przy katedrze i zamku choć w pewnym stopniu był znów, i to nie tylko z nazwy, Starym Miastem.

Nie przypadkowo zwracamy tu uwagę na przykład Elbląga. Podobnie jak tam, tak i w Kwidzynie konieczne będzie podjęcie działań konserwatorskich. Sądzimy, że niezbędnym minimum jest powołanie przez władze miejskie zespołu konsultacyjno-badawczego mającego za zadanie przeprowadzenie interdyscyplinarnych badań nad Starym Miastem. Zespół ten oprócz uzyskania źródeł, doprowadzi do ich publikacji i ewentualnej ekspozycji (np. w części sal odbudowanego Ratusza, gdzie można by zorganizować muzeum miasta). Od razu więc trzeba powiedzieć, że zdanie się jedynie na pomoc Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków będzie tu absolutnie niewystarczające.

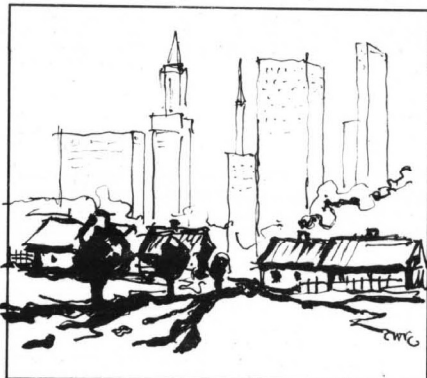
Zespół powinien mieć strukturę dwuczłonową:

A. Grupa konsultacyjna złożona z uznanych, wybitnych naukowców: urbanistów, historyków architektury, historyków sztuki, historyka, archeologa i architekta.

B. Zespół badawczy, który przeprowadzi szerokopłaszczyznowe, szczegółowe badania archeologiczno - architektoniczne

czając swemu dawnemu charakterowi mieszkalno - handlowemu. Miastko biorąc pod uwagę także korzyści, jakie miasto mogłoby czerpać z tytułu własności działki budowlanej i inne uważamy już teraz, że dobrym rozwiązaniem jest przeznaczenie jednej odbudowanej pierzei Rynku na luksusowy hotel dla gości zagranicznych, turystów i biznesmenów odwiedzających coraz częściej Kwidzyn i pobliskie miasta. Przemawia za tym choćby fakt corocznej bytności w Muzeum Zamkowym

wiarni, piwniami i sieci sklepów, które potrafiłyby zadowolić zachodniego klienta i z których korzystaliby również mieszkańcy Kwidzyna. Sklepy mogłyby mieścić się w odpowiednio przebudowanym ciągu handlowym mieszczącym się na jednej z dawnych pierzei Rynku. W ten sposób można zamknąć Rynek staromiejski z trzech stron budowlanych oraz częścią oddających wiernie i częściowo w przybliżeniu (tam, gdzie nie będzie wystarczająco wierną dokumentacji) dawny wygląd tej

stanowi dzisiejsze centrum i serce Kwidzyna. Jeśli więc chcemy przywrócić dawny wygląd Starówki, to nie możemy dopuścić do zmiany oblicza sąsiadującego i dawniej ściśle z nią współistniejącego dziesiętnastowiecznego zespołu urbanistycznego.

Kilkusetletni okres funkcjonowania miasta nie jest jedynym i pierwszym śladem bytności człowieka na tym terenie i należy zdawać sobie sprawę, że pod fundamentami zniszczonych kamienic mogą znajdować się pozostałości osadnictwa pruskiego a w obrębie dzisiejszego Kwidzyna i jego okolic istnieją udokumentowane archeologicznie ślady wcześniejszych epok aż do neolitu włącznie. Jest to również ważne dziedzictwo kulturowe i temat na odrębny artykuł.

Dziś jednak spróbujmy prześledzić bardzo pobieżnie tylko dzieje Starego Miasta.

Wiosną 1233 roku, kiedy rycerze zakonu krzyżackiego pod wodzą mistrza krajowego Hermana Balta rozpoczęli podbój pruskiej Pomezanii, założyli nad Wisłą gród o nazwie Insula Sanctae Mariae (po niemiecku Sankt Marienwerder). Nie było to jednak najdogodniejsze miejsce, zarówno ze względów obronnych jak i z uwagi na częste powodzie. Jeszcze w tym samym roku, po zdobyciu części ziemi pomezkańskich, krzyżacy postanowili przenieść się wyżej, na

tylko do 1823 roku.

Źródła podają, że w 1772 roku liczba domów w Kwidzynie wynosiła aż 130, z czego 72 kamienice mieszczańskie w obrębie starych średniowiecznych kwartałów. Stare Miasto pełniło od swoich początków nie tylko funkcje mieszkalne, tu przecież koncentrował się handel i rzemiosło. W połowie XIX wieku zaczęły powstawać niewielkie manufaktury i fabryczki, między innymi mydlarnia, olejarnia, wytwórnia wyrobów tytoniowych, tkalnia lnu czy fabryka maszyn rolniczych. Wśród rzemieślników najliczniejszą grupę stanowili szewcy, następnie krawcy, piekarze, stolarze, rzemieślnicy i ślusarze. W centrum znajdowało się dużo sklepów, w połowie XIX stulecia było ich 71. W tym okresie rozpoczął się także wzmocniony ruch budowlany w innych dzielnicach - i na przedmieściach Kwidzyna. Wznoszono tam głównie domy mieszkalne oraz urzędy i szkoły. Stare Miasto nie pozostawało jednak w tyle. W miejsce drewnianych czy szachulcowych kamienic budowano teraz murowane, jedno i dwupiętrowe, najczęściej w formach późnoklasycystycznych wzorowanych na dekoracyjnej szkole berlińskiej. Rozpoczęto także porządkowanie zabudowy starówki. Przez rozebranie kilku domów, zlikwidowanie przedproży i żelaznych poręczy polepszano drogi dojazdowe do

GAZETKA SZKOLNA

Począwszy od 13 numeru "Kuriera" prowadzić będziemy "Gazetkę Szkolną".
Dzisiaj jako pierwszy prezentuje się
Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy.
Czekamy na kolejne szkoły.

"NASZE DZIECI"

Dzieci specjalnej troski. Dzieci upośledzone umysłowo w stopniu lekkim. Nasze dzieci.

W specjalnym Ośrodku Szkolno - Wychowawczym jest ich 213 w 17 oddziałach. W wieku od 7 do 13 lat.

Zupełnie "maluchy" i dorastająca młodzież. Wątle, słabo rozwinięte fizycznie, często z wadami postawy i roste, sprawne fizycznie. Jedne nieśmiałe, zamknięte w sobie, zahukane, często utyśczone. Inne hałaśliwe, ruchliwe, nadpobudliwe, nawet agresywne. W większości zaradne, zyciowe, w części mniej lub wcale. Uczące się pilnie i leniuchujące.

W sumie - dzieci, jak wszędzie. A jednak tylko "nasze" - "specjalne". I nie ze względu na wygląd fizyczny, szczególnie zachowanie czy nieporadność życiową. Czemu są inne? Są u nas z miasta i gminy Kwidzyn. Są z terenu całego województwa. Wszyscy skierowani do nas na podstawie orzeczeń poradni wychowawczo - zawodowych. Dlaczego? Bo nie mogą uporać się w swych szkołach masowych z ogromem wiedzy tam przekazywanej. Nie potrafią się go, poza tym wiedzą uporać. Otrzymują oceny niedostateczne, pozostają na drugi rok w tej samej klasie. Czują się gorsze, niepotrzebne. Zamykają się w sobie bądź stają się agresywne. Chcą stać się niewidzialne lub wręcz odwrot-

nie - pragną zmanifestować swoją obecność. Za wszelką cenę. A często zaczynają przez to sprawiać tzw. kłopoty wychowawcze. Uciekają ze szkoły, wagarują, biorą udział w wyrykach chuligańskich. Są złymi przykładem. I źle się uczą. Są więc niepotrzebne...?

Przychodzą do szkoły specjalnej. Różne. Ale wszystkie pozbawione wiary we własne siły i możliwości. We własnym odczuciu - gorsze.

Większość dojeżdża z okolicznych wsi. Codziennie rano i po południu czekają na dworcach i przystankach autobusowych, dochodząc do nich na pieszo, nieraz po kilka kilometrów. Często głodne. Dzieci ze środowisk wiejskich, zaniedbanych, ubogich. W większości rodzice pracują we własnych lub państwowych gospodarstwach rolnych. Zapracowani, biedni, często sami nieporadni życiowo. Nie umieją lub nie mogą pomóc swemu dziecku. Czasem po prostu - z braku chęci. Bo mamy rodziców, dla których ich własne dziecko czy często ich kilkoro stanowi kłopot codzienny. Pozywiają się go, pozostawiają w internacie. I już mają spokój. Przyzwyczajeni, że dziecko zostaje tutaj nakarmione, ubrane, zaopatrzone we wszystko co potrzebne w szkole i w życiu codziennym. Nauczeni, że dziecko pozostaje już pod

stałą, fachową opieką nauczycieli - wychowawców i wszystkich pracowników Ośrodka: pań kucharek, praczek, sprzątańek, krawcowej, higienistki. Nie placą wręcz symbolicznych kwot za internat (20 - 100 tys zł za miesiąc pobytu dziecka w internacie), nie zaopatrują dzieci w potrzebne rzeczy, nie kontaktują się z wychowawcami i co najgorsze nie zabierają dzieci do domu na dni wolne od nauki. Zapominają, że mają dziecko. Tak jest wygodniej. A dziecko tęskni. Rozpacza i testowo prowadzone przez Poradnię Wychowawczą - Zawodową w Kwidzynie - pozwalają na rejestrację dzieci nie kwalifikujących się do pobierania nauki w masowych szkołach podstawowych.

Na przełomie lat 1956/57 potrzeby w zakresie zapewnienia nauki dzieciom upośledzonym umysłowo były bardzo duże. Wtedy to podjęto decyzję, aby w Kwidzynie w miejsce Domu Dziecka nr 2 zorganizować Zakład Specjalny. Tak więc już w roku 1957 rozpoczął pracę Zakład Specjalny łączący ze Szkołą Podstawową Specjalną (oznaczoną nr 7 - jako kolejną w mieście szkoła podstawowa) dla dzieci opóźnionych w rozwoju umysłowym w stopniu lekkim i umiarkowanym. Przy szkole znajdował się również internat dla 60 dzieci, z których większość pochodziła z byłego

Takie są "nasze" dzieci. Z wielkimi problemami przekraczającymi ich możliwości. Odrzucane przez rodziny, rówieśników, środowiska. Często nieczytane. Pozbawione wiary w siebie i innych.

W większości przypadków - tylko nasze!

Barbara Hinc.

PRZYWRACAMY IM WIARĘ WE WŁASNE SIŁY I MOŻLIWOŚCI

Kwidzyn - zwykle się mawiać to "miasto niebieskiego munda". Codziennie widzimy gromady dzieci i młodzieży

spieszące się do szkół. Są uśmiechnięci i zadowoleni. Dają najlepszy dowód na to, że młodość to bez wątpienia najlepszy okres w życiu człowieka. Czy jednak dla wszystkich?

Są przecież też dzieci, które na skutek choroby, kalectwa czy braku opieki rodzicielskiej nie mają bezstresowego dzieciństwa. Niektóre rodzą się z pewnymi wadami wrodzonymi, wadami rozwojowymi utrudniającymi im potem naukę i dostosowanie do otaczającego ich świata.

Stala obserwacja przeprowadzana przez nauczycieli naszych szkół podstawowych i wychowawczych przedszkoli, a także zgłoszenia rodziców i badania testowe prowadzone przez Poradnię Wychowawczą - Zawodową w Kwidzynie - pozwalają na rejestrację dzieci nie kwalifikujących się do pobierania nauki w masowych szkołach podstawowych.

Na przełomie lat 1956/57 potrzeby w zakresie zapewnienia nauki dzieciom upośledzonym umysłowo były bardzo duże. Wtedy to podjęto decyzję, aby w Kwidzynie w miejsce Domu Dziecka nr 2 zorganizować Zakład Specjalny. Tak więc już w roku 1957 rozpoczął pracę Zakład Specjalny łączący ze Szkołą Podstawową Specjalną (oznaczoną nr 7 - jako kolejną w mieście szkoła podstawowa) dla dzieci opóźnionych w rozwoju umysłowym w stopniu lekkim i umiarkowanym. Przy szkole znajdował się również internat dla 60 dzieci, z których większość pochodziła z byłego

powiatu kwidzyńskiego.

Już 34 lata spełnia szczególną rolę, bo wciela w życie zasadę

głoszoną przez prof. Marię Grzegorzewską - twórczynię szkolnictwa specjalnego w naszym kraju, w myśl której, "każde dziecko ma prawo do życia i swego miejsca w społeczeństwie".

Przez wszystkie lata kwidzyńscy pedagodzy ze SOSW pomagali i pomagają dzieciom zdobywać to co jest najważniejsze - wiarę we własne siły. Dzięki odpowiednim, najnowocześniejszym - wypróbowanym w świecie metodom wychowawczym i dydaktycznym, nieraz po ciężkiej i mozolnej pracy zdobywają zawód, uzyskują tak potrzebną im większą i lepszą sprawność umysłową stając się ludźmi użytecznymi i potrzebnymi w społeczeństwie.

Wyprowadzenie na drogę samodzielnego życia każdego wychowanka wymaga indywidualizacji, specyficznego potraktowania każdego ucznia. Jest to wyjątkowo żmudna praca, wymagająca ogromnego zaangażowania ze strony nauczycieli. Poza nauką w zakresie szkoły podstawowej (o ograniczonym programie nauczania) uczniowie mają możliwość rozwijania zainteresowań w kółkach plastycznym i hafciarskim. Od wielu lat działa też własny zespół wokalny - recytatorski i muzyczny, który wielokrotnie zdobywał wyróżnienia na przeglądach wojewódzkich.

Dorobiono się własnej pracowni logopedycznej dla dzieci z wadami wymowy. Nauczyciele ze specjalnymi uprawnieniami systematycznie prowadzą gimnastykę korekcyjną dla wychowanków z wadami postawy. W bardzo szerokim zakresie młodzieży umożliwia się dostęp do zajęć

zarządzania oświatą. Świadcząc o tym zarówno przyznawane nauczycielom wysokie odznaczenia państwowe i resortowe jak i liczne nagrody, dyplomy i listy pochwalne.

W uznaniu za dorobek placówki, SOSW w Kwidzynie otrzymał w roku 1982 Medal Komisji Edukacji Narodowej przyznany przez Ministerstwo Oświaty i Wychowania.

W roku 1988 miejscowe społeczeństwo i zakłady pracy ufundowały placówce sztandar, a SOSW otrzymał imię Wojska Polskiego - co jest jak gdyby uwiecznieniem wieloletniej współpracy ośrodka z jednostkami wojskowymi Kwidzyna.

Zakładów i instytucji patronackich placówka miała i ma w mieście dużo. I na pewno Ośrodek nie miałby w ciągu mijających 34 lat istnienia swoich osiągnięć, gdyby nie systematyczna pomoc i świadczenia ze strony "wypróbowanych przyjaciół" naszej placówki. To przecież dzięki nim Ośrodek ma boisko szkolne, lodowisko, wyfaltowane obiekty budynku, zielenie, niezbędne sprzęty wyposażenia szkoły, internatu i wiele, wiele innych rzeczy. W kronikach SOSW na trwałe zapisane są zarówno nazwiska przyjaciół, opiekunów jak i zakładów pracy, instytucji i organizacji społecznych. Wydaje się, że celowym byłoby poświęcenie osobnego tekstu - artykułu tym wszystkim, których wkład w osiągnięcia SOSW w Kwidzynie jest niezaprzeczalny.

Jeżeli - dopiero co rozpoczęty rok szkolny 1991/92, z programem oszczędnościowym dla oświaty stwarza wielkie zagrożenie dla realizacji szczytnego hasła "każde dziecko ma prawo do życia i miejsca w społeczeństwie". W wyniku cięć budżetowych wiele koniecznych ze względów psychologicznych i motywacyjnych wycieczek emocjonalnym wychowanków zajęć zostało odwołanych. Wszystkie zajęcia kółek zainteresowań zostały odwołane. Bogaty dorobek pomysłowy i estetycznych wyrobów z metaloplastyki i drewna, przepiękne robotki

dziewiarskie, krawieckie i hafciarskie wykonywane w ramach kół zainteresowań został bezceremonialnie przerwany. A tak przecież niedawno cieszył się i wzbujał zachwyt zwiedzających wystawę (organizowaną corocznie). Prace pokrzywionych przez los wychowanków, nie tylko wykazywały możliwości upośledzonych dzieci, ale mobilizowały je do dalszej pracy, do przezwyciężenia trudności. Dawały tak pożądane w tym specyficznym przecież szkolniczym efekty jak: wiara we własne siły i możliwości - przezwyciężenie swoistej izolacji i integracja ze środowiskiem.

Czy znajdzie się wyjście z tej kryzysowej sytuacji?

Wierzymy gorąco, że nasz apel zamieszczonej na łamach "Kuriera Kwidzyńskiego" trafi na podatny grunt serc czujących na ludzkie nieszczęście. Ufamy gorąco, że znajdą się sponsorzy, ludzie ofiarni, którzy wspomogą naszą placówkę w tych trudnych dla oświaty czasach.

mgr Kazimierz Rybski

W INTERNACIE JAK W DOMU

"Dziecko chce być dobre. Jeśli nie umie - wytłumacz. Jeśli nie może - pomóż. Jeśli nie wie - naucz".
J. Korczak.

Internat przy Szkole Podstawowej Specjalnej jest domem rodzinnym, o co od lat staramy się dla ponad 700 wychowanków. Przechybić w nim dzieci w 6 grupach wychowawczych po 18 wychowanków pod opieką 12 wychowawców. Nad sprawnym funkcjonowaniem internatu czuwa kuchnia, pralnia, krawcowa i inni pracownicy administracji i obsługi, higienistka i opiekunka nocna.

Dzień w internacie rozpoczyna się pobudką o godz. 6.00, gimnastyką, myciem, ślaniem łóżek i sprzątanym sypialni. Po śniadaniu wszystkie dzieci idą do szkoły i wracają na obiad. Po obiedzie, każda grupa ma swoje zajęcia, zaplanowane przez wychowawców tj. rekreacyjno-sportowe, czytelnictwo, plastyczne, muzyczne, gry i zabawy ruchowe, spacer, zebrania w grupach, TV i VIDEO lub zajęcia w kółkach zainteresowań, Samorządzie Internatu czy ZHP. Dzieci wykonują też wiele prac porządkowo - domowych,

sprzątanie, nakrywanie do stołów, drobne przepierki, szycie i naprawa odzieży. Są to prace, które potem w życiu występują na co dzień, a które poznajemy w domu. Dzieci uczą się dbania o czystość i higienę osobistą. Najbardziej jednak lubią się bawić, jak każde dziecko. Brakuje nam zabawek, których nie możemy uzupełniać zwłaszcza teraz przy brakach finansowych. Przy zabawie dzieci odpoczywają, cieszą się, są ze sobą, swobodnie, żywe, ruchliwe. A jeden wózek dla lalki, kiedy chętnych jest kilka pierwszoklasistek, to niestety za mało. Przynosi im zabawki po swoich dzieciach, które jeszcze długo cieszą i służą dzieciom, są chwilą zapomnienia i radości.

O 16.30, po podwieczorku, wszystkie grupy odrabiają lekcje. Jest cisza, spokój, atmosfera pracy. W grupach są dzieci z różnych klas i każdemu trzeba pomóc, sprawdzić wykonane zadania, a nauczanie jednego wyraża do płynnego przeczynania zabiera sporo czasu. Trzeba dużo cierpliwości, zrozumienia i tolerancji wychowawców, aby dziecko utrwaliło to, czego chcemy go nauczyć, przekazać. Bywa, że zupełnie proste rzeczy są dla

dziecka niepojęte, niezrozumiałe, dalekie i trzeba mu to przybliżyć, kilkakrotnie tłumaczyć. I kolacja a po niej toaleta wieczorna, bajki na VIDEO, przygotowanie do snu. Od 22.00 dzieci obejmują opiekunka nocna. Czuwa nad dziećmi chorymi, moczającymi się, nadpobudliwymi. I tak przebiega cały tydzień.

W piątek większość dzieci wraca do domu. Nie wszystkie jednak są zabierane, a tęsknią za domem i placą, zwłaszcza maluchy z pierwszych i drugich klas, wyrwane z domu, od mamy, która zapomniała o nich z różnych przyczyn. Dzieci bardzo to przeżywają. Rodzice zapomnieli, mają spokój. W domu dziecko im przeszkadzało, a bywa, że mieszkają w Kwidzynie lub okolicach. Mają ograniczone prawa rodzicielskie lub są ich pozbawieni. Trudno nakłonić czy zmusić niektórych rodziców do opieki, zapewnienia dziecku bielizny, odzieży, obuwi, środków higienicznych czy przyborów szkolnych. Przywołują dziecko do domu "jak sto" i tak zostawiają. A my ubieramy je w rzeczy znowu przyniesione ze swoich domów. Piszemy mają kilkakrotnie łatanie, zrywane i

cerowane. Brakuje nam kapci, piżam własnie, bielizny osobistej, obuwia, odzieży wieczornej i środków toaletowych. Aż strach pomyśleć, bo zbliża się zima a niejedna dziewczynka chodzi w noszale rajstopach czy butach, wysłana z domu z gołymi nogami.

Są dzieci zapomniane zupełnie przez rodziców, którzy nigdy ich nie odwiedzają, są gdzieś w Polsce. Te kilkoro dzieci, które rok w rok i święta i wakacje spędzają w internacie z wychowawcami - dobrymi, opiekunymi i życzliwymi. Rozwiesają ich smutne, zamysłone twarze - dobrze, że nie w pełni to rozumieją, pojmują. Szybko zmieniają się ich nastroje. Z tych dzieci jedno czy dwoje będzie miało szczęście, bo złutuje się i zabierze je babcia czy dziadek, ale nie mama i tata, bywa, że kolejny nowy internat pozostanie ich bezpiecznym domem.

Mamy problemy lecz staramy się je przezwyciężać i w miarę naszych możliwości wychowywać i uczyć dzieci tak, aby mogły żyć w społeczeństwie, do którego wrócą.

Nie różnią się niczym, mają takie same potrzeby jak wszystkie dzieci - pragną miłości, poczucia bezpieczeństwa, uznania i słodyczy.

R.2.

PRZEGLĄD POMORSKI (2)

KWIDZYN • MALBORK • STAROGARD GD. • TCZEW

O GOSPODARCE
SŁÓW KILKA

Z końcem roku 1989 rozpoczęła się przebudowa systemu gospodarczego Polski, ucieleśniona w tworzenie wolnego rynku z jednoczesnym odejściem od zasad centralnego planowania. Z perspektywy kilkunastu miesięcy podejmujemy próbę oceny dokonań w tym zakresie. Chodzi tu oczywiście o sektor prywatny. Warunki funkcjonowania firm prywatnych wyznaczone zostały przez program stabilizacyjny, który obok niewątpliwych przesłanek wzrostu przedsiębiorczości w postaci liberalizacji cen i umocnienia złotówki stwarza również uwarunkowania niekorzystne dla podejmowania działalności gospodarczej. Oceny niniejszej należy zatem dokonać z ogólnego punktu widzenia, jak też można odnieść ją do warunków działania określonych podmiotów gospodarczych, z uwzględnieniem specyfiki regionalnej. Na wstępie postawić należy kilka zasadniczych pytań. Po pierwsze, czy tempo przemian w obecnym stanie gospodarki jest właściwe i czy może satysfakcjonować. Z kolei rodzi się dalsze pytanie, jakie są uwarunkowania przemian oraz co stoi na przeszkodzie ich realizacji. Poprzednio udział sektora prywatnego w gospodarce był nieznaczny, można powiedzieć symboliczny. Funkcjonował głównie dzięki powiązaniom (kooperacja, źródła zapotrzebowania) z gospodarką społeczną. Układ międzysektorowy był wówczas ściśle limitowany. Niezależnie od ograniczeń w zakresie wydawania zezwoleń na prowadzenie działalności gospodarczej; ograniczenia dotyczyły tak istotnych zagadnień jak wysokość zakupów towarów i usług przez jednostki gospodarki nieupraczkowanej w sektorze prywatnym. Użytymiano też ściśle reglamentację materiałów i surowców dla firm prywatnych. Warunki te wykreślały określone postawy biznesmenów tamtej epoki. Ich wysiłek twórczy kierowany był głównie na pokonywanie istniejących barier systemowych. Działalność gospodarcza prowadzona na styku dwóch sektorów sprzyjała niekiedy dokonywaniu przestępstw gospodarczych. Nie istniał problem normalnej konkurencji. Zniesienie formalnych barier spowodowało lawinowe tworzenie małych firm prywatnych (small bussines), a także powstawanie firm średnich i dużych. Rozpoczął się proces przekształceń własnościowych firm państwowych. W całym procesie prywatyzacyjnym utrwalili się następujące tendencje:

1. bardzo szybki wzrost ilości firm na przełomie 1989/90r.,
2. wyhamowanie tego tempa w późniejszym czasie,
3. spóka cywilna jako dominująca forma organizacyjna tworzących nowych firm prywatnych,
4. ukierunkowanie prywatnego sektora na rzecz handlu.

Według raportu Krajowej

Rady Towarzystw Gospodarczych dotyczącego wstępnych uwag nad stanem sektora prywatnego w Polsce, liczba prywatnych spółek cywilnych, wzrosła w roku 1989 o 24% (zastrudnienie w nich o 27%). Dodatkowo spółki z ograniczoną odpowiedzialnością zarejestrowane w polskim sektorze prywatnym w roku 1989, pierwszym roku w którym sektor prywatny zaczął organizować się w tej formie własności w znaczącym wymiarze, wzrosły z 1.275 do 11.807 jednostek. Oprócz tego na koniec roku 1989 było około 900 firm polonijnych oraz joint venture prywatnego polskiego i obcego kapitału. Statystyki roku 1990 dotyczące sektora prywatnego dokumentują przyrost netto liczby firm, ale też znacznie słabszą dynamikę przyrostu, niż w roku poprzednim. Wyhamowanie tempa rozwoju sektora prywatnego nastąpiło już w pierwszej połowie roku 1990.

Tendencja z roku 1990 zda się utrzymać w bieżącym okresie roku 1991. Niedysponujemy w miarę dokładnymi danymi dotyczącymi liczby firm sektora prywatnego oraz ich fluktuacji za ostatni okres. Brak pełnej wiedzy o potencjale sektora prywatnego wynika między innymi ze znieśnienia obowiązkowej przynależności do właściwych branżowych związków i zrzeszeń. Dezintegracja tego sektora, której nie należy traktować negatywnie, wymaga specjalistycznych badań statystycznych. Obecny system centralnej sprawozdawczości GUS nie daje pełnego obrazu.

Oceny nasze, odnośnie stanu sektora prywatnego za bieżący okres roku 1991 opieramy na obserwowanych tendencjach. Na postępujący regres wskazują między innymi dane zawarte w dodatku do Rzeczpospolitej z dnia 26.08.1991 r. dotyczące sytuacji gospodarczej kraju. W dziale: finanse przedsiębiorstw zwrócono uwagę na następujące zjawiska jakie miały miejsce w I półroczu 1991 r., a mianowicie:

- pogorszenie wskaźnika rentowności,
- wzrost udziału należności i roszczeń w aktywach firm,
- pogorszenie się wskaźnika płynności finansowej

(stopień pokrycia zobowiązań przez należności).

Pod względem form organizacyjnych - prawnej w analizowanym okresie największą liczbę stanowią spółki cywilne i prywatne zakłady rzemieślnicze. Są to małe firmy zatrudniające z reguły od 1 do kilku osób. Kolejną formą organizacyjną - prawną są spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Ich dynamiczny rozwój w roku 1989 został stopniowo zahamowany w latach następnych.

Powstający sektor prywatny, pod względem branżowym zdecydowanie zorientowany jest na działalność handlową. Przyczyn tego należy szukać w wyborze, zdawałoby się pewniejszego dochodu z handlu niż

z wszelkiej działalności produkcyjnej. Dopieła również tego recesja, która w większym stopniu dotknęła rzemiosło i usługi. Rozwinęły się przy tym różne formy prywatnego handlu, począwszy od pośrednictwa poprzez hurt i detal do wszelkiego rodzaju handlu niekonwencjonalnego, obwoźnego, okrężnego itp. Drugim z kolei działem na który zorientowany został sektor prywatny to transport. Zainteresowanie transportem ma związek z rozwojem firm handlowych. W pozostałych działach gospodarki nie notowano zasadniczo rozwoju sektora prywatnego, a w takich dziedzinach jak budownictwo, czy przemysł stolarski nastąpił spadek produkcji oraz ograniczenie podmiotów gospodarczych. Ostatnio notuje się również przypadki bankructwa firm handlowych i transportowych. Przyczyną niepowodzeń prywatnego biznesu są wielorakie. Różnie też są oceniane. Przykładowo w cytowanym wstępnie raporcie Krajowej Rady Towarzystw Gospodarczych wśród czynników ograniczających rozwój sektora prywatnego wyróżnia się niedorozwój wszelkiego rodzaju usług na rzecz tego sektora. Wymienia się tu:

- usługi finansowe (łącznie z kredytowaniem, obrotem wekslowym, rachunkowością, ubezpieczeniem)
- usługi edukacyjne, doradcze (w zakresie zarządzania finansami, marketingu)
- usługi infrastrukturalne (obrób gruntami, nieruchomości, telekomunikacja)
- usługi informacyjne (w zakresie rynków zbytu, technologii)
- usługi marketingowe krajowe i zagraniczne.

Stanowisko ekspertów Kongresu Liberalno - Demokratycznego zawarte w materiałach dotyczących wspomagania prywatnej przedsiębiorczości (opracowanie z dnia 15.11.1990 r.) uwzględnia następujące czynniki:

- 1/ brak równouprawnienia przedsiębiorstw państwowych i prywatnych np. w dostępie do niektórych licencji importowanych, kontyngentów eksportowych, do infrastruktury technicznej,
- 2/ nadmierny fiskalizm przejawiający się między innymi wysokim podatkiem dochodowym nawet niewielkich spółek prawa handlowego oraz pozbawieniem możliwości wyłączenia części kosztów inwestycji z podatku.
- 3/ niedostostawiany system bankowy wywołujący nadal cechy urzędowania, a nie aktywnego uczestnika życia gospodarczego przejmującego na siebie część ryzyka; jednocześnie poczynania NBP prowadzą w kierunku utrzymania quasimonopolistycznej pozycji banków (podwyższanie kapitału potrzebnego na założenie nowego banku, limitowanie banków współpracujących z zagranicą, żądanie zezwoleń dewizowych

CARRINGTONOWIE
Z KOZIEJ WÓŁKI

Z ekranu telewizora uderza w oczy widzów blask światła biznesu. Wspaniałe samochody, piękne kobiety odkryte kreacjami i biżuterią w cenie od kilku do kilkuset tysięcy dolarów, wystawne, choć nudnawe przyjęcia, no i oczywiście astronomiczne sumy transakcji finansowych. Luksus, jakiego w Polsce nie widziano od dziesiątków lat. Tasiemcowy serial o "dynastii" biznesmenów z Denver w USA mamy wyposażone w miliony dolarów i "łatwym" życiem bogaczy. Nijedną "ogładaczkę" zachodzi czasem w głowę, jak tu wykominiować zagranicznych samochodów, drogie futro, luksusową wille z basenem, a może własną firmę.

Niestety, przez ostatnie kilkadziesiąt lat oczekiwano od nas abyśmy byli równi, czyli jednakowo biedni. Szałość, jednostajność, monotonia, to smutne realia naszego życia. Jednakowe domy, mebleścianki, samochody, garnitury i sukienki czyniły nasze społeczeństwo jakimś umundurowanym i skoszaronym domem wariatów, gdzie każdego wychylającego się z tłumy "odszczepieniacza" traktowano z niechęcią lub politowaniem, a może właśnie z zawiesia.

Teraz nastąpiła eksplozja. Prawdziwa orgia barw, kolorowe ulice, kolorowi ludzie, kolorowe sklepy, ulicami snują się wspaniałe samochody, a wśród nich nie brak i tych najdroższych. Mamy już i my swoich Carringtonów, posiadaczy Rolls - Royce'ów, pałaców i wielkich firm. Przyjrzyjmy się im w takim razie z bliska, by zobaczyć jak wyglądają ludzie szczęśliwi.

Tu niestety doznajemy często zawodu, w myśl starego powiedzonka "z tyłu liceum, z przodu muzeum". W nowotkim Mercedesie można więc zobaczyć damę, obwisłą jak choinka złotem, odzianą w eleganckie szpilki, koronkową bluzeczkę i złoty - zielony, nie mniej elegancki dzies z kresku. Panowie biznesmeni lubią sobie sprawić złoty sygnet, który mógłby spokojnie służyć jako przycisk na biurku. No cóż, lokata kapitału. To, że troszeczkę niektórym brak smaku, czy nawet poczucia estetyki spisyśmy na karb ogólnego zaniedbania kulturalnego. Zresztą bywa i tak, że w wielkim, wspaniałym domu polskich Carringtonów, książki nie uświadczyć. Wszędzie stoja kryształ, porcelana, srebra..., no, nie ma po prostu miejsca.

na kredyty dewizowe).

- 4/ nieskoordynowanie działań podejmowanych przez różne ministerstwa i niedostateczne ich rozporządzanie
- 5/ niewystarczająca informacja na temat form i ofert pomocy zagranicznej
- 6/ niestabilność przepisów prawa, ich zbytne skomplikowanie oraz nadmierna restrykcyjność w podejmowaniu działalności gospodarczej.

Analizując wagę i stopień oddziaływania wymienionych czynników, wydaje się, że największe obciążenie hamujące rozwój prywatnej przedsiębiorczości tkwi w istniejącym systemie finansowym. Problem dotyczy przede wszystkim zarobków w rozliczeniach finansowych, przy powszechnym niedoborze kapitału. Dopiełnięciem tego są również ograniczenia w zasilaniu finansowym,

To zadziwiająco jak błyskawicznie rozwijają się kariery. Nie, to nie złośliwość. Nie wolno zazdrościć. Trzeba zabrać się do roboty i samemu wyjść na swoje. Ale tu ciekawostka! Młody, ambitny, energiczny obywatel potrafi stosunkowo szybko zarobić pierwsze miliony. Słaje co dalej? Najczęściej scenariusz przebiega tak: pieniądze już są, więc trzeba postawić porządną dom, kupić dobry samochód, super sprzęt audio - video, eleganckie ciuchy z metką nadzroczego boutique'u, no i rzecz jasna wybrać się do "Mariotti" na imprezę. Tak dla relaksu i uczczenia sukcesu.

Tacy zachwyceni sobą i zachłystujący gołowąką ludzie, nie dostrzegają całej krótkowzroczności swego pędu do luksusu, dając upust swej długo powstrzymanej fantazji.

W naszym języku potoczny zjawiało się jakiś czas temu słowo, którego odpowiednika na próżno by szukać w słownikach innych narodów. SZPAN! Coś sprawia, że Polak przemawiający swój dochoch na pokazanie innym, że on też potrafi. Elegancko i drogo ubrany pan przez całą noc pograża się w szaleństwie w "Grand Hotelu", wsuwa kelnerowi pięciodolarówki do kieszeni, stawia panom drinki, za które można by utrzymać przez miesiąc całą rodzinę, tylko po to, aby raz się pokazać, a potem "...zęby wściane". Taka już nasza natura, że klucze w oczy samochód sąsiada, futro znajomej, czy wila krewniaka i nie może wytrzymać. Polak ma uczulenie na punkcie konkurencji. Tymczasem goście z bogatych krajów nie mogą wyjść z podziwu, jak to w tej Polsce wszystko do góry nogami. Biedny kraj, biedni ludzie, nawet miliardera "złotówkowego" trudno porównać z milionerem "dolarowym", ale "tam" Mercedesem, Porschem czy wielką sześciordziową limuzyną jeżdżą tylko właściciele koncernów, które mogłyby kupić bez specjalnego uszczerbku nasze województwo, razem z jego całą gospodarką. Tam, do luksusowych restauracji chodzą na przyjęcia ci, którzy mogą decydować o losach całego państwa. Zresztą robią to wszystko nie dla szpanu, nie dla pokazania się, ale dla interesu, niejako służbowo. Pozorna beztroska i pełny komfort psychiczny rajskiej egzystencji biznesmena okazuje się nagle permanentną pracą, niemal ponad ludzkie siły i to pracą, wymagającą najwyższych kwalifikacji

a wynikające z niskiej siły nabywczej ludności, a także w systemie kredytowania. Stosowane przez banki wysokie oprocentowanie kredytów rzutuje na poważne ograniczenie rentowności kredytowanych podmiotów gospodarczych. Skala oprocentowania kredytów na działalność gospodarczą kształtuje się w granicach 4 - 5% miesięcznie (niekiedy nawet powyżej) znacznie przekraczając obecny poziom inflacji oceniany za miesiąc lipiec br. na 0,1% a za sierpień br. na 2%. Szczególnie drastyczne sytuacje (niestety coraz bardziej powszechne) są w przypadku powstania zadłużenia przetrimowanego. Jego skala oprocentowania kształtuje się do 11,7% miesięcznie.

Uwzględniając dodatkowo pozostałe opisane czynniki hamujące rozwój stwierdzić należy,

dyplomatycznych, ekonomicznych i psychologicznych oraz nienagannego wyczucia towarzyskiego. To praca przez całą dobę, przez siedem dni w tygodniu, przez cały rok, przez całe życie. W gruncie rzeczy ci biznesmeni czasem chyba zazdroścąc zwykłym, szarym obywatelom ich beztroskiego, uregulowanego i spokojnego życia. A poza tym wspomnianie wypadu jeszcze jedną z podstawowych zasad ekonomii. Biznes bez inwestycji jest jak zapalnica jednorazowa. Ta pali się pięknie, poki się gaz nie wyczerpie, a wtedy jest w zasadzie do wyrzucenia, bo wstawienie zaworu kosztuje mniej więcej tyle co nowa zapalnica. Jako przykład niech posłuży tradycyna już bajeczka. Pewien nowojorski dziennikarz rozpoznał wśród gości taniego baru samego Rockefellera seniora. Skromnie odziany miliardar spokojnie konsumował prosty kawałek chleba i masła. Zdziwiony żurnalista zapytał jednego z najbogatszych ludzi świata, co tu robi? Ten spokojnie wytłumaczył, że nie stać go na wyrzucanie pieniędzy na drogie restauracje. Docieklivi przedstawiciel prasy nie zrozumiał i zapytał, gdzie się te miliardy dolarów, za które potentat amerykański mógł sobie kupić na własność wszystkie restauracje Nowego Yorku. Rockefeller wyciągnął rękę i wskazał widniejące w dali zarysy ogromnej fabryki.

Później stało się również wiadome, że także synowie potężnego biznesmena, zamiast rozbić się drogiymi samochodami i rozbrajać w apartamentach luksusowych hoteli, musieli podjąć pracę w firmie ojca i przejść całą drogę kariery, od prostego robotnika, do szefa całej. Skapięć? Wariat? A może po prostu Rockefeller znalazł wartość pracy i umiał lepiej liczyć? Bo kiedy zaczynał, nie kupił sobie od razu rezydencji, Rolls - Royce'a i jachtu pełnomorskiego, ale każdy grosz inwestował w następne przedsięwzięcie. Wiedzieli bowiem, że sukces osiąga się powoli, systematycznie, ciężką pracą i nie może przychodzić od razu.

Tymczasem polski Rockefeller czy Carrington przeznaczają na konsumpcję lwią część zysków firm, jakby bał się, że nie dożyje jutra i nie zdąży już posmakować tych luksusów, które dotąd dane mu było oglądać przez szybę okratowanego okna kraju ludzi biednych.

Jarosław Dutko

ze droga rodzającego się prywatnego biznesu jest niezmierznie trudna.

Jakie są zatem możliwości wyjścia z tego impasu? Propozycji jest tutaj wiele. Postuluje się między innymi uprzywilejowanie sektora prywatnego, a nie równouprawnienie sektorów. Ponadto zwraca się uwagę na pilne uporządkowanie przepisów prawa.

Niezależnie od wszelkich unormowań recepta na rozwiązanie problemów jest także wykreowanie postawy nowoczesnego biznesmena. Przedstawione w niniejszym artykule problemy wymagają szerszego rozwięcia.

Andrzej Baczewski

PHP **brabork** Sp. z o.o.

ZAKŁAD BUDOWLANY KWIDZYN
ul. Lotnicza 2, 82-500 KWIDZYN
Tel. 42-62, fax. 45-92, ttx. 057712

OFERUJEMY :

KOMPLEKSOWE WYKONAWSTWO

- hal przemysłowych i magazynów
- domów jednorodzinnych i bloków mieszkalnych
- dróg i parkingów
- zewnętrznych sieci wodociagowych, kanalizacyjnych i gazowych
- zewnętrznych sieci c.o. z rur preizolowanych firmy ABB I.C. Möller A/S
- wewnętrznych instalacji c.o. zimnej i ciepłej wody z rur wielowarstwowych typu "KITEC"
- remontów wewnętrznych instalacji wod. - kan. i c.o.

ZAPEWNIAMY :

- wykonanie projektów technicznych
- wysoką jakość
- terminową realizację

Handel Hurtowy i Detaliczny
EXPORT-IMPORT

OFERUJE PO ATRAKCYJNYCH CENACH
BOGATY WYBÓR ODZIEŻY DAMSKIEJ,
MĘSKIEJ, DZIECIĘCEJ

z Tajlandii, Korei, Tajwanu, Turcji
Oferujemy zniżce nagrobkowe

SPRZEDAŻ HURTOWA - magazyn firmy
Tczew ul. 30 Stycznia 30, tel. 31-12-23

ZAPRASZAMY TAKŻE WSZYSTKIE
ELEGANCKIE PANIE DO SKLEPU FIRMOWEGO
W TCZEWIE, ul. J. Dąbrowskiego, tel. 31-23-91

Polecamy szeroki wybór najmodniejszych kreacji

**LOMBARD
ELMIR**

oferuje na
dogodnych warunkach

pożyczki pieniężne
pod zastaw
przedmiotów.

Zapraszamy
klientów
od poniedziałku do piątku
w godz. 12.00 - 17.00

Tczew,
ul. Okrzei 16
(ulica w dół od Pl. Wolności)
tel. 31-23-40

"AGROMA"

Malbork Al. Wojska Polskiego 90A
telefon 33-01, 33-02, 31-85

zaprasza do nowo uruchomionej

HURTOWNI DROGERYJNEJ

Oferujemy duży asortyment
krajowych i zagranicznych
towarów drogerijnych
po cenach fabrycznych.
Większe zamówienia realizujemy własnym
transportem.

Zapraszamy w godz. 7.00-15.00

HURTOWNIA

K & M

Tczew, ul. 1 Maja 4
(Dom Kultury Kolarza)

0 - art. gosp. domowego
F - art. papiernicze
E - tapicerkę meblową
R - na zamówienie
J - papierosy - marża 20%
E - konfekcja dla dzieci
i młodzieży

AGRO MARKET

Starogard Gd., ul. Wodna 7, tel. 259-09

SEZONOWY PUNKT SPRZEDAŻY
czynny od 1 października

Drzew i krzewów owocowych
Drzew i krzewów ozdobnych

Przy większych zamówieniach możliwość
dostawy własnym transportem

W hurcie - CENY NIŻSZE - PROWIZJA

Przedsiębiorstwo Wielobranżowe

KOLMER

Warszawa, ul. Mokotowska 65
BIURO HANDLU
82-500 Kwidzyn, ul. Toruńska 36
tel. 49-77

Oferujemy Państwu do sprzedaży hurtowej
szeroką gamę importowanych win gronowych z:
- Francji - Włoch - Hiszpanii - Argentyny
- Jugosławii - Węgier - Belgii itd.

Możemy więc polecić znakomite gatunki win:
stołowych - wytrawnych, półwytrawnych, deserowych
- półsłodkie, słodkie i bardzo słodkie, specjalnych
- zielonych (vermouthów) musujących (szampany)
i gazowanych.

Posiadamy również wina krajowe owocowe oraz coctaille
na bazie win gronowych, a także dużą gamę artykułów
spożywczych, napoi cytrusowych, słodczy oraz kawy.

Punkt przyjmowania zleceń
ul. Kopernika 9/8

PRZEDSIĘBIORSTWO USŁUGOWO KOOPERACYJNE
GASKET

Zbigniew Hartun 83-110 Tczew 2
ul. Gdańska 1 skrytka poczt. 36
tel. 31-23-39 godz. 10.00 - 18.00

Ofenujemy:

- * MARKIZY SKLEPOWE I WYSTAWOWE
- * ZALUZJE PRZECIWSŁONECZNE - 90 KOLORÓW - szwedzkie
- * SYSTEMY ALARMOWE DO MIESZKAŃ, DOMKÓW ORAZ INSTYTUCJI
- * MONTAŻ DOMOFONÓW, WYGLUSZANIE, ZABEZPIECZENIE, USZCZELNIANIE WRAZ Z TAPICERSKIM OBIĘCIEM DRZWI
- * SYSTEMY POŻAROWE,
- * DREWNIANE DRZWI HARMONIKOWE Z SZYBKĄ ORNAMENTOWĄ

NAJNIŻSZE CENY W KRAJU

PRZYJMIĘ AKWIZYTORÓW

**"TYLKO
W SAMBORZE"**

kupisz prawie wszystkie materiały
do budowy domu
oraz maszyny dziewiarskie,
owierłki i stębnówki

firmy PFAFF
Przyjmujemy wykonawstwo
robót ogólnobudowlanych.

Adres: Tczew ul. 30 - Stycznia 44
tel. 31-17-24 ttx 51-21-24

BUDOMEX

Kamrowski i Synowie

OFERUJĄ :

- najlepszą
- najładniejszą
- najtańszą

TAPICERKĘ MEBLOWĄ

szczególnie polecamy wersalki
dwuosobowe i jednoosobowe

ZAPRASZAMY DO SALONU WYSTAWOWEGO
Starogard Gd., ul. Lubichowska 156

**PRZEDSIĘBIORSTWO HURTOWE
POŁO**

prowadzi w ciągłej sprzedaży

- Odświeżacz powietrza o różnych zapachach w cenie 16.000 zł.
  - Wykładziny podłogowe cena 35.000 zł. m²
- Dezodoranty dla wszystkich w różnych cenach od 4.000 zł.
- Preparat do domowego rozjaśniania włosów
ZITRA w cenie 14.000 zł.

HURTOWNIA

czynna codziennie od 8.00 do 16.00
Kwidzyn, ul. Staszica 18 A, tel. 29-61
(Klub Nadwiślanin, I piętro)

PRZEDSIĘBIORSTWO ZAGRANICZNE

M. Leier**MALBORK** Al. Wojska Polskiego 92, tel. 32-12
ELBLĄG, tel. 28-585**Przedstawicielstwa**

Olsztynek - Świętajny, tel. (53) 192-002
 Elbląg - mgr K. Kwiatkowski, tel. 448-32
 Pruszcz Gd. - W. Maciążek, ul. Wasilewskiej 3
 Gdynia - inż. G. Dullek, ul. Grażyny 27, tel. (975) 44-12-34.

- pustaki stropy (belki i pustaki)
- nadproża
- dachówki
- płyty chodnikowe

HURTOWNIE FARB I LAKIERÓW

pod patronatem Cieszyńskiej Fabryki Farb i Lakierów
 Malbork, ul. Koszykowa 1 (przy Al. Wojska Polskiego) tel. 29-88
 czynna od 08.00 - 16.00
 Starogard Gdański ul. Zielona 20

oferuje w ciągłej sprzedaży ponad 100 asortymentów farb i lakierów

np. Ftalomal - 16 kolorów od 13.500 zł./litr
 • Emalia chlorokauczukowa 22.900 / 34.800 zł./litr
 • Pokost Iniany 21.040 zł./litr • Lakier Nitrolak bzb. 20.240 zł./litr
 • Lakier Parkietolak i Uretolit od 21.160 zł./litr + utwardzacz 26.680 zł. za butelkę
 • Emaftal 20.120 zł./litr • Emalux pochodna motylek z Polifarb Włocławek
 • Farby emulsyjne 11.400 zł./litr • Capon 15.400 zł./litr
 Drewnochron od 10.700 zł./litr • Nowość - Nitromal - emulsja nie kapiąca 17.900 zł./litr
 oraz rewelacja!
 Farba olejna gospodarcza już od 4.600 zł./litr • Autorenolaki 40.000 - 58.000 zł./litr
 a także utwardzacze, rozcieńczalniki, podkłady.
 Wszystkie towary posiadają ATESTY.
 Zakupiony towar dostarczamy do odbiorcy.
 Możliwość ekspresowych dostaw każdego asortymentu z Cieszyna w ilości dowolnej.
 W/w ceny obowiązują dla rzemieślników i przedsiębiorstw bez podatku.
 Przygotowujemy atrakcyjną ofertę dla firm na okres jesienno - zimowy.
 Dostarczamy farby specjalistyczne. Dostawy realizujemy bezpłatnie.
 Prowadzimy sprzedaż farb, lakierów oraz kleje specjalistyczne dla fabryk i rzemieślników.

HURTOWNIA***ATOS***

Tczew, ul. 1-Maja 4 (DKK),
 tel. 31-36-73; 31-36-20

- chemia gospodarcza
- kosmetyki
- biżuteria metalowa
- po sezonie urlopowym:
- nowa oferta asortymentowa

ABA, LENHART - KOSMETIK,
 GLOBAL, YPLON,
 COLGATE-PALMOLIVE,
 HENKEL i inne
korzystne ceny

**HURTOWNIA ARTYKUŁÓW
METALOWO - SANITARNYCH**

TCZEW - GÓRKI, ul. 30 Stycznia 35

POLECA:

- 1) NAJTAŃSZE W POLSCE OKNA I DRZWI BALKONOWE Z PCV
- 2) WAGI DZIESIĘTNE
- 3) WANNY 1,40, 1,70
- 4) SYFONY W PEŁNYM WYBORZE
- 5) ZLEWOZMYWAKI I BRODZIKI
- 6) RURY I KSZTAŁTKI PCV - RÓŻNE ROZMIARY
- 7) UMYWALKI, MISKI SEDESOWE, COMPACTY, BIDETY, PISUARY
- 8) SIATKA OGRODZENIOWA - RÓŻNE
- 9) BOJLERY ELEKTRYCZNE 10l, 5l, 80l

SERDECZNIE ZAPRASZAMY**UWAGA HANDLOWCY****HURTOWNIA****SOJWEX s.c****O F E R U J E :***Odbiorcom hurtowym*

- szeroki asortyment win krajowych i importowanych
  - piwo krajowe i importowane
- Konkurencyjne ceny loco odbiorca.
 Bardzo korzystne warunki płatności.*

Zakład Handlu
 "SOJWEX" s.c
 83-110 Tczew, ul. Gdańska 32
 tel. 31-11-47
 godz. 8.00 - 16.00

HURTOWNIA ARTYKUŁÓW INSTALACYJNYCH**MALBORK, ul. Saperów 18, tel. 29-74**

Oferujemy pełny asortyment kształtek, zaworów do c.o. i w oraz armatury toaletowej, fajansu, zaworów kulowych, itp.
 Poniżej przykładowe ceny dla zakładów pracy, rzemiosła, inwestorów.

Nazwa wyrobów	Wymiar wyrobu w calach i (mm)								
	1/2"(15)	3/4"(20)	1"(25)	1 1/4"(32)	1 1/2"(40)	2"(50)	2 1/2"(65)	3"(80)	4"(100)
Kolanko zwykłe A-1	3200	4500	6700	9800	11400	16800	26300	39400	58900
Kolanko nypłowe A-4	3800	5500	7200	10900	12600	18900			
Trójnik równoprzel. B-1	4.600	6.400	9800	12300	16900	22400	32800	61700	84900
Przeciwzakrętki (Kontra) P-4	1700	2200	2800	3800	4200	6400	11300	12600	23700
Korek z obrzeżem T-9	1900	2800	3500	5400	6400	9800	13500	16800	31300
Mufka M-2	2800	3600	5300	6700	8200	12900	22900	32900	45600
Nypel N-8	2600	3800	5500	7300	7500	8600	15800	23100	39900
Holender (śrubunek) płaski U-1	8800	10500	13500	18900	22900	33900			
Holender (śrubunek) stożkowy	9400	11300	13900	20000	24900	36800			

Uwaga: Możliwość upustów cenowych i dowozu we wskazane miejsce przy większych zamówieniach na koszt hurtowni.

*Chcesz być
 kobietą
 atrakcyjną*

**Skorzystaj z naszej
 oferty**

odchudzanie komputerowe
 wygładzanie zmarszczek twarzy
 masarze lecznicze,
 kosmetyczne, leczące cellulitis
 ćwiczenia odchudzające

Tel. 30-76 Kwidzyn**Przedsiębiorstwo****LITAWA**

w Subkowach, tel. 368-662

Skupuje złom
 metali kolorowych
 po atrakcyjnych cenach.

NAJWIĘKSZY W KRAJU

wybór lamp sygnalizacyjnych i oświetleniowych
 do pojazdów samochodowych,
 sprzętu rolniczego i inne,
 sprzętu elektroinstalacyjnego dla budownictwa
 ORAZ w szerokim zakresie
 usługi galvaniczne i narzędziowe
oferują:

Zakłady Elektrotechniki Motoryzacyjnej
 w Kwidzynie, ul. Kopernika 5,
 tel. 2661, ttx 057435.
 sklep firmowy - ul. Malborska 14
 (stacja paliw), tel. 32-46

NUMERY
KIERUNKOWE

Tczew .....(068)
Malbork .....(055)
Kwidzyn .....(055)
Gdańsk .....(058)

LOKALE NIERUCHOMOŚCI

Pawilon wolnostojący o powierzchni 60 m² (siła, telefon) w dzierżawie. Tczew, tel. 31-02-22.

Sprzedam garaż za targowiskiem oraz Fiata 126p, 89 r, tel. 31-44-11 Tczew.

Willę w centrum Malborka 250 m², ogród 100 m², możliwość prowadzenia działalności gospodarczej (biuro, sklep, itp) sprzedam. Wiadomość: Gdańsk, tel. (058) 47-86-98 w godz. 19.00 - 20.00. (ramka)

Sprzedam działkę budowlaną w centrum Tczewa z rozpoczętą budową. Tczew, tel. 31-21-85, do godz. 18.00.

Sprzedam domek jednorodzinny w centrum Tczewa, ogrzewanie gazowe, garaż na dwa samochody, taras i ogród. Wiadomość: Pelplin, ul. M. Reja 31, tel. 35-24-34 po godz. 18.00.

Sprzedam działkę ogrodniczą na Os. Staszica, tel. 31-29-08 Tczew.

Sprzedam lub zamienię mieszkanie własnościowe w starym budownictwie w centrum miasta 3 pokojowe (90 m²) na trzy-pokojowe w nowym budownictwie (blok 4-piętrowy), tel. 31-29-13 Tczew.

Sprzedam dom, zabudowa szeregowa. W rozdzielni M-3 lub M-4, tel. 31-55-25 po 18.00 Tczew.

Wynajmę sklep 42 m² przy ul. 1 Maja 35 w Tczewie, tel. 31-29-79 Tczew.

"SPOLEM" PSS w Tczewie sprzedaje kiosk typu UNO o pow. 25 m² oraz kiosk typu gwiazdowego o pow. 16 m². Informacja, ul. Samboira 4, tel. 31-34-04 Tczew.

Sprzedam pawilon handlowy (30 m²) na Czyżykowie. Wiadomość: 31-55-38 Tczew.

Garaż przy ul. Targowej tanio sprzedam, tel. 31-39-29 Tczew.

Sprzedam dom jednorodzinny, Tczew, ul. Piastowska 1. Cena wywoławcza 450 milionów zł.

Sprzedam lub wdzierżawię spółkę dom w Nowym Stawie, tel. 31-62-33 Tczew.

Działka nad jeziorem w Rakowcu (vis a vis) "Gniewkor", 1200 m, tanio sprzedam. Tel. 31-64-29 Tczew.

Sprzedam pilnie M-3, 38 m², 11p, telefon, ul. Niepodległości 7. Wiadomość: Lichnowy, tel. (055) 117-92.

Wynajmę garaż Tczew. Tel. 31-27-51 Tczew.

Sprzedam dom 176 m², zabudowania gospodarcze, 8 ha ziemi, 5 km za Tczewem. Tel. 31-39-58 w tygodniu w godz. 10.00-17.00, Tczew.

Sprzedam dom 90 m² plus zabudowania gospodarcze 300m² w miejscowości Szczerbice 14 koło Turzy. wiadomość: tel. 82-32-34 Pruszcz Gd. do 15.00.

Budynek warsztatowy 150 m², przy ul. Rokickiej sprzedam - inne propozycje. Tel. 31-32-41 Tczew.

Okazja! sprzedam działkę,

Osiedle Staszica, Bugaj Renata, ul. Rutkowskiego 65/8 Tczew.

Wynajmę pokój z kuchnią. Płatne za rok z góry. Tel. 31-28-91 Tczew, po godz. 15.00.

Sprzedam M-3, 37 m² II piętro, z telefonem, Tczew - N. Miasto. Wiadomość, tel. (055) 117-92 Lichnowy.

Zamienię mieszkanie 2-pokojowe własnościowe (36 m²) w Świeciu n/Wisłą - nowe budownictwo na podobne w Tczewie. Wiadomość: ul. Rutkowskiego 47/6 Tczew, po godz. 18.00.

Sprzedam M-4 na Suchostrzyczach II piętro po godz. 18.00. Tel. 31-06-71 Tczew.

Sprzedam działkę ogrodniczą pow. 500 m², tel. 32-34-46 Tczew, w godz. 7.00 - 15.00.

Sprzedam działkę budowlaną 900 m² (działki Osiedle Staszica), wiadomość: Tczew, ul. Zamkowa 21 D.

Sprzedam dom w budowie (piwnica). Sadlinki, Osiedle "Celulozy". Wiadomość w redakcji "KK", tel. 30-59 Kwidzyn.

Wdzierżawię pow. magazynową 100 m²; pomieszczenie biurowe z telefonem i zapleczem socjalnym. Kwidzyn, ul. Owczar 4b, tel. 34-19 lub 21-87.

Oddam w dzierżawę duży dom w Brachlewie nadający się na hurtownię lub inną działalność. Kwidzyn, tel. 48-85.

Poszukuję kawalerki w Kwidzynie. Wiadomość w redakcji "KK", tel. 30-59 Kwidzyn.

Sprzedam dom 3 mieszkaniowy na działce 33 ary, w miejscowości Brodzkie Młyny nr 64 koło Gniewu. Wiadomość: Kwidzyn, Rozpędziny 11.

Tanio sprzedam budowę na Osiedlu Zaczys w Kwidzynie. Wiadomość w redakcji "KK", tel. 30-59 Kwidzyn.

Sprzedam mieszkanie własnościowe M-2, tel. 33-57, ul. Wybickiego 6/28 Kwidzyn.

Poszukuję mieszkania do wynajęcia w Malborku, chętnie z telefonem. Wiadomość: Malbork, tel. 33-93.

Dom, stan surowy zamknięty w zabudowie szeregowej, możliwość działalności usługowej, teren w pełnym uzbrojeniu, 128 m² powierzchni sprzedam lub inne propozycje. Malbork, ul. Kielecka 15.

Sprzedam działkę budowlaną (handlowo - rzemieślniczą) 1125 m² z możliwością dokupienia od 1 tys. - 110 tys m² ziemi przylegającej do działki. Działka przylega do szosy Chojnickiej. Starogard Gd, tel. 251-04 po godz. 20.00.

M-3 własnościowe w Inowrocławiu, sprzedam lub zamienię na Starogard Gd., tel. 226-58.

Sprzedam działkę letniskową w Osieku, Dobry Brat oraz domek składany drewniany, wiadomość: Skórcz, tel. 47-84.

Okazja! sprzedam działkę,

Gospodarstwo rolne 14 ha z zabudowaniami w tym duży dom 440 m² centralne ogrzewanie. Hejka, Kamierowo k/Skarzew.

Sprzedam działkę budowlaną o powierzchni 628 m² w Starogardzie Gd. przy ul. Dardowskiego. Wiadomość: Ossowsce, Dąbrowka 75.

Sprzedam mieszkanie własnościowe - trzypokojowe. Starogard Gd. Tel. 232-63.

Sprzedam estetyczny pawilon handlowy ocieplany o konstrukcji drewnianej z zabezpieczeniami. Możliwość zapłaty w ratach. Starogard Gd. Tel. 228-33 w godz. 8.00 - 16.00.

Sprzedam dom w stanie surowym, działka 1200 m², tel. Kałaska 106 po godz. 16.00.

Pilnie sprzedam domek jednorodzinny tanio. Wiadomość: Starogard Gd. Osiedle Przyleś, ul. Jodłowa 4.

Mieszkanie M-5 własnościowe zamienię na M-3 za dopłatą lub sprzedam. Wiadomość: Tczew, ul. Warskiego 40/29 (po 18.00).

SPRZEDAŻ

Sprzedam grzejniki C.O. - panele nowe, kompletne 16 szt. 165 x 60 cm. Opel-Kadet-13 1980 r. tanio. Tczew, ul. Ceglarska 4.

Sprzedam półkotapczan z biurkiem i nadstawką. Tel. 31-57-64 Tczew po godz. 15.00.

Sprzedam tanio dużą wieżę. Tel. 31-29-81 Tczew.

Sprzedam silnik do betoniarki na siłę, 220 V. T. Ohtarzewski, ul. Jarzębinowa 3A/3 Tczew.

Barakowóz na kołach sprzedam. Tel. 31-21-13 Tczew. 16.00 - 18.00.

Komplet wypoczynkowy stan b. dobry - sprzedam. Tel. 31-18-78 Tczew, w godz. 8.00 - 11.00.

Sprzedam wyrównarkę (heblarkę) stolarską. Tel. 31-01-89 Tczew po 18.00.

Sprzedam tania nową magnetowid i pianino (antyk). Tel. 35-51-15 po godz. 16.00 Tczew.

Sprzedam telewizor kolorowy Neptun 501. Wiadomość: tel. 31-53-85 Tczew.

Szczenięta rodowodowe doberman. Kwidzyn, tel. 27-81.

Sprzedam nieprzywoicie tania rower "Passat", ul. Kościuszki 10/3, tel. 25-50 Kwidzyn.

Sprzedam garaż blaszany przy ul. Kasprowicza 71. Wiadomość: ul. Broniewskiego 2/58 Kwidzyn.

Sprzedam szczenięta rodowodowe Collie Zochanski, Kwidzyn, tel. 35-05 do godz. 15.00.

Sprzedam skromną suknię ślubną z jedwabiu. Cena 500 tys. zł. Tel. Malbork 35-86 (w godz. 8.00 - 16.00) lub 27-63 (po godz. 16.00).

Sprzedam 6 krzesła tapicerowanych, czerwonych. Tel. 35-86 (w

godz. 8.00 - 16.00) lub 27-63 (po 16.00) Malbork.

Pilarkę tarczową DMLA-35 z pełnym wyposażeniem prod. "REMA" Reszel oraz pilarkę poprzeczno-wzdłużną w idealnym stanie. Malbork, ul. Działkowa 10, tel. 36-21 wew. 5.

Sprzedam magiel elektryczny duży oraz samochód "Polonez" rok prod. 1988 listopad. Starogard Gd. Tel. 235-80 po godz. 17.00.

KUPNO

Kupię obligacje, tel. 29-99 Kwidzyn.

PRACA

Mam Żuka skrzyniowego i szukam pracy stałej lub dorywczej. Tczew, ul. Brzozowa 2b/2, tel. 31-09-01.

Zatrudnię krawcowe ze stażem. Pruszcz Gd. ul. Kołłątaja 3.

Posiadam Żuka A111 - skrzynia oraz wolny czas. Czekam na oferty, tel. 31-18-78 w godz. 8.00 - 11.00 Tczew.

Przyjmę do pracy panią umiejącą obsługiwać maszynę dziewiarską. Tel. 31-61-23 Tczew.

RÓŻNE

Wyrób - sprzedaż pustaków, betonowe - szlakowe - keramzytowe. Transport bezpłatny. Tel. 31-13-10 Tczew.

Malowanie 5 tys/m², tapetowanie od rolki 15 - 20 tys. zł. oraz elewacje i przecierki. Wykonuje! Adam Liegman, ul. Stoczniowców 2 Tczew.

Korepetycje - matematyka. Tczew, ul. Jarzębinowa 2D/1.

Tapetowanie, malowanie, boazeria. Tczew, ul. Jarzębinowa 2D/1.

Poszukuję kobiety od 60 - 65 lat do opieki nad inwalidą w zamian za mieszkanie - na stałe. Topolski Bronisław, ul. W. Polskiego 23/1 Tczew.

Unieważniam skradzioną

pieczęć "Rachunki Handel Obwoźny art Spoż. - Przemysł. Brosze Zygmunt, Tczew, ul. Ceglarska 1.

Historia, tel. 31-40-87 Tczew.

Wynajmę garaż. Kwidzyn, ul. Szeroka 60.

Wideofilmowanie. Prabuty, tel. 191.

Usługi transportowe do 5 ton, tania. Malbork, ul. Grudziądzka 25c/7.

Eltor OP Malbork oferuje do wynajęcia plac składowy o powierzchni 5770 m² (wjazd od ul. Tczewskiej) pomieszczenia magazynowe i biurowe przy ul. Zamkowej. Teren jest ogrodzony, oświetlony, całonocowy dozór zapewniony. Eltor OP Malbork, ul. Zamkowa 5, tel. 21-87.

Usługi blacharsko - dekarские oferuje szybko i tanio, tel. 82-46-64 po godz. 18.00 Skórcz.

Czyszczanie dywanów u klienta, tel. 258-26 Starogard Gd.

Pustaki keramzytowe, betonowe, szlakowe oferuje Janina Tyńska, ul. Skośna (koło POM-u) Starogard Gd.

Przedsiębiorstwo Obsługi Rolnictwa i Ogrodnictwa - przedstawiciel Zakładów Azotowych oferuje po najniższych cenach na Wybrzeżu nawozy mineralne: mocznik 1.930.000 zł; saletra amonowa 1.530.000 zł; saletrazak 1.430.000 zł; salsmag 1.530.000 zł. Informacja w biurze VIDA, tel. 232-82, adres: Starogard Gd. ul. Leśna 5, czynne oprócz sobót od 8.00 do 15.00.

Mechanika z dnem 1.10.1991 r. wznowia remonty ciągników rolniczych i przyczep. Samochody: Żuk, Nysa, Fiat 125p, Syrena, Mania Brenard 83-213 Pączewo 93 a. ZAPRASZAMY.

Wideofilmowanie - wesela, śluby, chrzciny i inne. Wiadomość: Starogard Gd. Osiedle Kopernika 6/24.

MOTORYZACYJNE

Renault dostawczy 85 rok, diesel, 5 biegów, ładowność 1,9 tony. Cena 65 mln. zł. Sprzedam lub zamienię na "malucha". Tel. 31-51-40 Tczew.

Sprzedam Fiata 126p rok 1987, tel. 31-58-64 po 17.00 Tczew.

Naprawy samochodów wszystkich marek, pełen zakres. Parking strzeżony całonocowo. Roboty drogowe - budowa, remonty. Firma JALE - Tczew, ul. Czyżykowska 1. Tel. 31-10-23 (22). Przy skrzyżowaniu Kołłątaja, Chopina, Nad Wisłą, Czyżykowskiej.

Sprzedam "Fiata" 126p-FL-IV-1991 r. Tczew, tel. 31-42-09.

VW Keddý - dostawczy 1990 r 95 mln. zł. Fiat-Fioryno 1988 r 70 mln. zł sprzedam. Tel. 31-64-29 Tczew.

Sprzedam Syrenę 105 po remoncie blacharki wraz z częściami zamiennymi. Rokiki 29.

Sprzedam BMW 520 i 84 rok. Cena 65 mln. zł. Tel. 31-47-24 po 18.00 Tczew.

Sprzedam, Ford Escort XR3 1982 r., Mercedes 240 D 1978 r. Czarlin 70.

Mercedes - 123, silnik 200D, 240D kupię. Tel. 31-07-60 Tczew.

Sprzedam Citroena Visa 1100 rok 1983 w bardzo dobrym stanie. Wiadomość: ul. Broniewskiego 4/8 Kwidzyn.

Sprzedam Stara-28 wywrotkę oraz Nysę T-522 furgon. Kwidzyn, tel. 40-61.

Sprzedam Opel Kadet 1986 r. i Peugeot 505 1983 r. Tel. 47-28 Kwidzyn.

Sprzedam przyczepę. Ładowność 4,5 t, rok prod. 1986. Wiadomość: Rakowiec, ul. Kwidzińska.

Sprzedam motocykl marki Honda 650 cm 3 rocznik 1984. Wiadomość: Rożek - Starogard Gd. Osiedle Kopernika 37/13 po 15.00.

Sprzedam tania samochód "Zaporozec" rok prod. 1979. Wiadomość: Bańdacha - Bączek, 83-250 Skarszewy.

Sprzedam Jelcz, chłodziń, stan dobry. Starogard Gd. Tel. 228-33 w godz. 8.00 - 16.00.

ZARZĄD MIASTA
ZAPROSZENIE DO ROKOWAŃ
Prywatyzacja Stoczni Tczew Spółka z o.o.

Zarząd Miasta Tczew działając w trybie art. 23 i 45 ustawy o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych, zaprasza do negocjacji wszystkie odpowiednio kwalifikowane strony zainteresowane nabyciem do 80% udziałów Stoczni Tczew Spółka z o.o.

Stocznia Tczew Spółka z o.o. jest wiodącym przedsiębiorstwem w branży śródlądowego przemysłu stoczniowego, producentem i eksporterem różnorodnych jednostek pływających taboru wodnego, konstrukcji metalowych oraz obiektów budownictwa hydrotechnicznego. Memorandum informacyjne, zawierające podstawowe dane o Stoczni Tczew Spółka z o.o. można uzyskać w siedzibie Stoczni - Tczew, ul. Czatowska 2A, tel. 31-22-01, fax 31-30-08, tlx 512277.

Odpowiedzi na niniejsze zaproszenie do negocjacji należy kierować listem poleconym na wyżej podany adres do dnia 30.10.1991 r. z dopiskiem Rada Nadzorcza Spółki Stocznia Tczew.

Zarząd Miasta Tczew

GAZETA

Telewizyjna

PIĄTEK 04.10

PROGRAM 1

08.00 Wiadomości poranne
08.10 "Dzień dobry"
09.10 "Domowe przedszkole"
09.35 "Sakala dla rodziców"
10.00 "Rozkaz" (1) - film prod. radz.
11.50 Wiadomości
12.00 - 16.00 Telewizja edukacyjna
12.00 Agroszkola
12.30 "Chiny - krajoznawstwo" - serial dokum. prod. węg.
13.10 Muzeum XX wieku - Europa idzie na wojnę cz. I
13.35 "Przyszłość zaczyna się w szkole" - film dokum.
14.00 Religie i kościoły w Polsce
14.40 "Być tutaj" - Kobieta i Mężczyzna
15.00 Telewizja edukacyjna zaprasza
15.30 Uniwersytet Nauzycki
16.00 Studio 7 proponuje
16.15 Dla najmłodszych "Ciepłota"
17.05 Język angielski dla dzieci (5)
17.15 Teleexpress
17.30 "Loża" - magazyn teatralny
18.00 "Napoleon" (5) - serial franc.
19.00 "Reflex"
19.15 Dobranoc "Bouli"
19.30 Wiadomości
19.50 Wyborcze ABC
20.05 "Miasteczko Twin Peaks" - serial prod. USA
20.55 "ABC ekonomii" - subwencje państwowe
21.00 Polskie ZOO
21.10 Program publicystyczny
22.00 Studio wyborcze
23.05 Wiadomości wieczorne
23.25 "Wiersze na dzień powszedni" - dzień siedemsty
23.35 BBC - World Service
23.50 "To tylko Rock and Roll" - (cz.3)
00.30 BBC - World Service
01.00 "Noc z gwiazdami" - program rozrywkowy

PROGRAM 2

07.30 Panorama
07.35 "Rano"
08.10 "Lucky Luke" - serial franc.
09.00 "W labiryncie" - serial TP
10.00 CNN - Headline News
10.20 Język angielski (31)
16.30 Panorama
16.40 Powitanie
17.00 Na morskim szlaku - reportaż w tym:
18.30 Lokalny program wyborczy
21.00 Panorama
21.20 Sport
21.30 "Lepiej późno niż wcale" - magazyn
22.00 "Nie zawsze musi być kawior" - (13 - ostatni) - serial
23.00 Lepiej późno niż wcale (c.d.)
24.00 Panorama
00.05 "Lepiej późno niż wcale" (c.d.)

SOBOTA 05.10

PROGRAM 1

07.30 Panorama dnia
07.35 "Wszystko o dzialek"
08.00 "Rynek - Agro"
08.40 "Na zdrowie"
09.00 "Ziarno" prod. red. katolic.
09.25 "5-10-15" oraz film "Wojow-

nicze żołwie Ninja"
10.50 Język angielski dla dzieci (6)
10.55 "W mami borów tucholskich" - wojak. prog. dokum. historyczny
11.20 Film dokumentalny
11.50 Wiadomości
12.00 Wędrowni dalekie i bliskie
12.40 "My i świat"
13.00 "Siódemka" w "Jedynce"
14.00 Walt Disney przedstawia
15.15 Z archiwum Teatru Telewizji - "Rodzina"
17.15 Teleexpress
17.35 "Buik"
18.05 "Raport"
18.20 "Detektyw w sutannie" (1) - pilot ser. prod. USA
19.15 Dobranoc "Domel"
19.30 Wiadomości
20.00 Polskie ZOO
20.15 "300 mil do nieba" - film fab. prod. polskiej
22.00 Studio wyborcze
23.05 Wiadomości wieczorne
23.25 Sportowa sobota
23.45 "Porachunki" - film krym. prod. franc.

PROGRAM 2

07.30 Panorama
07.35 "Kaliber 91" - magazyn wojakowy
08.00 Ulica szamkowa
09.00 Mag. telewizji śniadaniowej
09.35 "Tydzień" - zagraniczny magazyn kulturalny
10.05 "Tacy sami" - program w języku migowym
10.25 "Sonda"
11.00 Polska Kronika Filmowa
11.10 "Trzy kobiety" - Akademia polskiego filmu
13.00 Zwierzęta świata - film przyrodniczy prod. ang.
13.30 "Klub Yuppies" - program dla młodzieży
14.00 "Video Junior"
14.30 "Ekspres reporterów"
15.00 Program dnia
15.05 Wielka gra - teleturniej
16.05 "6 z 49" - teleturniej
16.30 Panorama
16.40 Film fabularny
18.00 Program lokalny
18.50 Lokalny program wyborczy
19.00 "Camerata 2" - magazyn muzyczny
19.30 "Galeria 38 milionów" - malarsztwo, rysunki i wiersze
20.00 Przejście Bogusława Kaczyńskiego - Festiwal im. J. Kiepury
21.00 Panorama
21.20 Akatysta ku czci Bogurodzicy
21.25 "Bez znieczulenia"
21.35 "Kennedy" (5) - serial USA
22.45 "Odkryłem się żyć" - widowisko artystyczne
23.15 Piosenki francuskie
24.00 Panorama

NIEDZIELA 06.10

PROGRAM 1

07.55 Program dnia
08.00 "Tydzień"
09.00 "Telekanal" oraz film "Dzieci z Bullerbyn"
10.25 Język angielski dla dzieci (7)
10.30 "Al - Kibla - kierunek na Mekkę" - (4) - serial dok.
11.00 "Notowania, czyli co się optaca rolnikowi"

11.25 Telewizyjny koncert życzeń
11.55 "Zapis wspomnień" - wojakowy program dokum.
12.20 Tegoroczny Musik Box
13.05 Magazyn "Morze"
13.25 "Dzieje kultury polskiej" - film dok.
14.25 "Pieprz i wanilia" - W krainie zielonego smoka
15.05 "Telewizjer"
15.40 Teatr Romantyki "Odchodź"
17.15 Teleexpress
18.00 "Synowie i córki" (1) - serial prod. USA
19.00 Wieczorynka - "Gumisie"
19.30 Wiadomości
20.05 Uśmiechy szczęścia (4) serial
20.55 Sportowa niedziela
21.15 "7 dni - świat"
22.00 Studio wyborcze
23.05 Wiadomości wieczorne

PROGRAM 2

07.50 "Przegląd tygodnia, (dla niesłyszących)"
08.25 Uśmiechy szczęścia (4) serial
09.15 Mag. Telewizji Śniadaniowej
10.00 CNN - Headline News
10.20 Program lokalny
10.50 "Magazyn przechodnia"
11.00 Mag. mniejszości narodowych
11.30 Podróż w czasie i przestrzeni (2) - serial dok. prod. ang.
12.20 Zwierzęta wokół nas
12.35 "Ekspres Dinamich"
12.50 "Tryptyk"
13.10 "100 pytań do ..."
13.50 "Przeć do znany" - program muzyczny
14.10 Kino familijne "Daktari" (6) - serial prod. USA
15.10 Gość "Dwójki"
15.20 "Polacy" - szkice do portretu
16.15 Program dnia
16.30 Panorama
16.40 "Rebusy" - teleturniej
17.00 Studio Sport
18.00 Bliziej świata
19.00 Wydarzenia tygodnia
19.30 "Wielka msza o-moll" - transmisja z koncertu w Poznaniu
21.00 Panorama
21.20 "Tu spała Laura Lansing" - film fab. prod. USA
22.55 Program artystyczny
24.00 Panorama

PONIEDZIAŁEK 07.10

PROGRAM 1

13.50 Wiadomości
13.55 - 16.00 Telewizja edukacyjna
13.55 Język francuski (5) impreza francuskie
14.15 Język niemiecki (6) impreza niemieckie
14.50 Język angielski (6) impreza angielskie
15.30 Uniwersytet nauzycki
16.00 Studio 7 proponuje
16.15 "Luz" - program nastolatków
17.15 Teleexpress
17.35 "Flesz" magazyn muzyczny
18.00 Sportowy hit
18.10 "Kraje, narody, wydarzenia" - korespondencje
18.50 "Alf" - serial prod. USA
19.15 Dobranoc "Reksio"
19.30 Wiadomości
20.05 Teatr Telewizji - "Romulus Wielki"
21.50 "ABC ekonomii" - produk-

tywność prasy
22.00 Studio wyborcze
23.05 Wiadomości wieczorne
23.25 "Wiersze na dzień powszedni" - dzień siedemsty
23.35 BBC - World Service

PROGRAM 2

16.30 Panorama
16.40 Powitanie
17.00 Studio sport
17.30 "Lekarz też człowiek" - (5) - serial prod. ang.
18.00 Program lokalny
18.30 Lokalny program wyborczy
19.00 "Ojczyzna - polszczyzna"
19.20 Zapraszamy do "Dwójki"
19.30 Język niemiecki (2)
20.00 "Sąsiedzi" - Litwa, Białoruś, Ukraina, Rosja - dzisiaj
21.00 Panorama
21.20 Sport
21.30 "Z dziejów parlamentarizmu" - Kto rządzi Ameryką
21.50 "Marie w błękitnym mundurze" (6) - "Falsz"
23.10 "Ekstra" (3) - serial. okum.
24.00 Panorama

WTOREK 08.10

PROGRAM 1

08.00 Wiadomości poranne
08.10 "Dzień dobry"
09.10 "Domowe przedszkole"
09.35 "Gocowanie na ekranie" - magazyn kulturalny
10.00 "Wielka miłość Balzaka" (2) - serial TP
11.50 Wiadomości
12.00 - 16.00 Telewizja edukacyjna
12.00 Agroszkola
12.30 Świat chemii - kolor
13.00 Fizyka - grawitacja
13.30 Chemia - budowa atomu
14.00 Przybysze z Matpianet
14.35 Przygody Kapitana Remo
14.45 "Świadkowie przełomu"
15.00 "Einstein" - magazyn popularnonaukowy
15.50 Klub Midi
16.00 Studio 7 proponuje
16.15 Dla dzieci "Tik-Tak" oraz film "Rumay"
17.05 Język angielski dla dzieci (8)
17.15 Teleexpress
17.30 Liście o gospodarce
18.00 "Plikarska kadra czeka"
18.10 "W Sejmie i w Senacie"
18.30 "Królik Bugs przedstawia"
18.55 Wywiad tygodnia
19.15 Dobranoc "Pif i Herkules"
19.30 Wiadomości
20.05 "Saigon - rok kota" - film fabularny prod. ang.
21.50 ABC ekonomii - racjonalizacja
22.00 Studio wyborcze
23.05 Wiadomości wieczorne
23.30 BBC - World - Service

PROGRAM 2

07.30 Panorama
07.35 "Rano"
08.10 "Ulyses 31" (6) - serial franc.
08.35 Mag. Telewizji Śniadaniowej
09.00 "W labiryncie" - serial TP
10.00 CNN - Headline News
10.10 Język niemiecki (2)
16.30 Panorama
16.40 Powitanie
17.00 "Meandry architektury" - "gra w zielone"
17.30 M.A.S.H. - serial prod. USA
18.00 Program lokalny

17.00 Smutek Pragi - reportaż
17.30 "Pod wspólnym dachem" (14) - serial prod. franc.
18.00 Program lokalny
18.30 Lokalny program wyborczy
19.00 "Ciebie, Boże wysławiamy..."
19.30 Język angielski (2)
20.00 "Lustro"
20.30 "Teatr czyli świat"
21.00 Panorama
21.20 Sport
21.30 "Warto mówić" - kondycja psychiczna Polaków
22.00 "Lorca - śmierć poety" (2) - serial prod. hiszp.
22.55 Non Stop Kolor - "Blues brothers band"
24.00 Panorama

ŚRODA 09.10

PROGRAM 1

08.00 Wiadomości poranne
08.10 "Dzień dobry"
09.10 Domowe przedszkole
09.35 "Głowa do góry" prog. poradniczy
10.00 "Dynastia" - serial prod. USA
11.50 Wiadomości
12.00 - 16.00 Telewizja edukacyjna
12.00 Agroszkola
12.20 Agroszkola - ekonomika dla rolnika
12.30 "De Gaulle - ciagle wyzwanie" - serial dok. prod. franc.
13.30 Spotkania z literaturą - poezja
13.55 Poczet nauki polskiej
14.20 Spotkania z literaturą - Adam Mickiewicz
14.55 "Przechodzień" - film dokum.
15.30 Uniwersytet nauzycki
16.00 Studio 7 proponuje
16.15 Sami o sobie - magazyn nastolatków
16.40 Kino nastolatków "Wychowawca" - serial prod. USA
17.15 Teleexpress
17.35 Recital Joanny Szczepitowskiej
18.00 Klinika zdrowego człowieka
18.20 Teleturniej
18.30 "Encyklopedia II wojny światowej" - (3)
19.00 Zielona linia prog. red. rolnej
19.15 "Opowieści Wielnicza"
19.30 Wiadomości
19.50 Wyborcze ABC
20.05 "Dynastia" - serial prod. USA
21.00 "ABC ekonomii" - subwencje
21.05 Spotkanie z rzecznikiem praw obywatelskich p. E. Łętowską
21.20 "Sprawa dla reportera"
22.00 Studio wyborcze
23.05 Wiadomości wieczorne
23.25 "Wiersze na dzień powszedni" - dzień osiemnasty
23.35 BBC - World Service

PROGRAM 2

07.30 Panorama
07.35 "Rano"
08.10 "Ulyses 31" (6) - serial franc.
08.35 Mag. Telewizji Śniadaniowej
09.00 "W labiryncie" - serial TP
10.00 CNN - Headline News
10.10 Język niemiecki (2)
16.30 Panorama
16.40 Powitanie
17.00 "Meandry architektury" - "gra w zielone"
17.30 M.A.S.H. - serial prod. USA
18.00 Program lokalny

18.30 Lokalny program wyborczy
19.00 "Seans filmowy"
19.30 Język angielski (32)
20.00 Nagrody brytyjskiego przemysłu fotograficznego - koncert
21.00 Panorama
21.20 Sport
21.30 "Twarz w twarz" - film fab. prod. szwedzkiej
23.00 "Telewizja nocą"
24.00 Panorama

CZWARTEK 10.10

PROGRAM 1

08.00 Wiadomości poranne
08.10 "Dzień dobry"
09.10 "Domowe przedszkole"
09.35 "Przyjemne z pożytecznym"
10.00 "Wysokie napięcie" (4) - serial prod. franc.
11.30 Po sześćdziesiątce - magazyn
11.50 Wiadomości
12.00 - 16.00 Telewizja edukacyjna
12.00 Agroszkola
12.35 "Terra X: Sahara raj utracony" - film dok. prod. niem.
13.20 "Ekspedycje na dno morza" (6) - serial dok. prod. niem.
13.45 "Zraniona planeta" (1) - film dokum. prod. węgierskiej
14.10 Mieszkamy w Polsce - Na Śląsku
14.35 Zwierzęta świata - "Bezczenna przyroda" (4) - film dok.
15.05 "Pięty zmysł" - film dokum.
15.30 Przez lądy i morza
16.00 Studio 7 proponuje
16.15 Dla młodych widzów: Kwant
17.15 Teleexpress
17.30 "Telemuzak" prog. muzyczny
18.10 "Laboratorium"
18.30 "Podróż do Polski"
18.50 Magazyn katolicki
19.15 "Dzienne przygody koziołka Matolka"
19.30 Wiadomości
20.05 "Wysokie napięcie" (4) - serial prod. franc.
21.35 Pegaz
22.00 Studio wyborcze
23.05 Wiadomości wieczorne
23.30 BBC - World Service

PROGRAM 2

07.30 Panorama
07.35 "Rano"
08.10 "Leński Harry" - serial prod. franc. - USA
08.35 Mag. Telewizji Śniadaniowej
09.00 "W labiryncie" - serial TP
10.00 CNN - Headline News
10.10 Język angielski (2)
16.30 Panorama
16.40 Powitanie
17.00 "Giełda" - magazyn kupców i przemysłowców
17.30 "Cudowne lata" - serial USA
18.00 Program lokalny
18.30 Lokalny program wyborczy
19.00 "Znaki pokuty" - film dok.
19.30 Język francuski (2)
20.00 Studio sport
21.20 Sport
21.35 "Prywatny arezt śledczy" - program satyryczny
22.00 Teatr "Dwójki" - "Branszla"
23.30 Europa Agnieszki Holland
24.00 Panorama

Redakcja nie odpowiada za zmiany w programie

MULTIMIX

SERWIS GWARANCYJNY
I POGWARANCYJNY

BIURO SPÓŁKI

TCZEW, ul. Rybacka 11

tel. 31-39-15, tel./fax 31-39-86

TO SIĘC SKLEPÓW I HURTOWNIA oferująca:

NAJLEPSZĄ
ELEKTRONIKĘ

DLA CIERIE

NA
RATY

Tczew, Pl. Wolności 17, tel. 31-20-48
Kwidzyn, ul. Grudziądzka 1
Malbork, ul. Sienkiewicza 4

TCZEW - MALBORK - OSTRODA - BRANIEWO - GDANSK - GDYNIA - OLSZTYN - ŚLĄSK - MORAG - MRAGOWO - KETRZYN
SŁAWNO - WALCZ - PYRZYCE - BARTOSZYCE - CHOJNICE - LIDZBARK WARMINSKI - ILAWA - CZŁUCHOW - ELBLĄG

WIADOMOŚCI Z URZĘDU MIASTA

REJESTRACJA PRZEDPOBOROWYCH

W roku bieżącym obowiązek rejestracji połączonej z przeglądem lekarskim obejmuje mężczyzn urodzonych w 1973 roku. Rejestracja odbędzie się w dniach od 14.10. - 21.10.91. w godz. od 8.00. do 15.00. w lokalu Urzędu Miejskiego w Kwidzynie ul. Warszawska 19.

Obowiązkiem temu podlegają stale zamieszkali i przebywający czasowo ponad dwa miesiące na terenie miasta, miasta i gminy oraz gminy. Obowiązek ten ciąży również na mężczyznach, którzy nie dokonali rejestracji we właściwym czasie, do końca roku kalendarzowego, w którym kończą 24 lat życia. Rejestracji nie podlegają mężczyźni, którzy stawili się już do poboru i posiadają wojskowy dokument osobisty (książeczkę wojskową). Przedpoborowi zgłaszający się do rejestracji winni przedstawić: dowód osobisty lub tymczasowy dowód osobisty - wypełniony formularz ewidencyjny

dostarczony przez organ prowadzący rejestrację - dokumenty stwierdzające wykształcenie i zawód - posiadane dokumenty lekarskie dotyczące stanu zdrowia.

Przedpoborowi, którzy w okresie od dnia ogłoszenia do dnia rozpoczęcia rejestracji zmienili miejsce swojego pobytu stałego lub czasowego ponad 2 miesiące winni zgłosić się do rejestracji w miejscu swego pobytu.

Przedpoborowi, którzy bez uzasadnionych powodów nie zgłoszą się we właściwym czasie i miejscu do rejestracji lub nie przedłożą nakazanych dokumentów, podlegają w myśl art. 228 ustawy z dnia 21 listopada 1967r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polski Ludowej (Dz. U. z 1988 r. nr 30, poz. 207) karze aresztu do 3 miesięcy lub karze grzywny do 1.000.000. zł.

KWIDZYN PRZED WYBORAMI

Do dnia 27 października tj. do dnia wyborów do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej zostaje coraz mniej czasu. Na Burmistrza Kwidzyna nałożono zadanie zapewnienia obsługi i techniczno - materialnych warunków pracy Obwodowych Komisji Wyborczych. W mieście utworzono 18 obwodów głosowania, ustalono granice tych obwodów oraz siedziby O.K.W. Mieszkańcy zostali poinformowani o tym poprzez stosowne obwieszczenia. Zostaną one powieszone krótko przed dniem głosowania.

4 października Rada Miejska powołała Obwodowe Komisje Wyborcze składające się z przewodniczącego, z-cy i od 4 do 8 członków. Oczywiście przy ustalaniu składu komisji uwzględniane będą propozycje zgłaszane przez Komitety Wyborcze. 3 Komisje Wyborcze działają będą w tzw. obwodach zamkniętych, tj. w Szpitalu,

Domu Pomocy Społecznej i w Zakładzie Karnym. Lokale wyborcze znajdować będą się w pomieszczeniach dotychczas wykorzystywanych na ten cel w porządku głosowania. Wyjątek stanowi tu tylko siedziba O.K.W. nr 15, która została przeniesiona do SP nr 9 (w budowie). Urządzeniem lokali wyborczych zajmują się gospodarze obiektów. Wszystkie lokale zostaną wyposażone w urządzenia niezbędne do prawidłowego przeprowadzenia głosowania m.in. kabinę oraz urny. W lokalach wyborczych, gdzie ilość wyborców jest niewielka wykorzystane będą urny dotychczasowe, tylko z powiększonym otworem, natomiast do pozostałych lokali dostarczone będą urny duże.

Wszelkie wydatki na techniczne zabezpieczenie wyborów pochodzą z budżetu państwa. Nie ma więc obawy o uszczerpek kasy miasta.

USC informuje

ŚLUBY ZAWARTE W DNIU 21.09.91r.

Miasto - Kwidzyn Zieliński Robert Dariusz / Leńska Marzena Zofia, Nowak Piotr / Andrzejuk Elżbieta Maria, Grzyb Paweł Mariusz / Jakubiak Beata Małgorzata, Ulatowski Zbigniew / Poświata Mirosława Elżbieta, Kubic Adam Marian / Strępkowska Ewa Barbara

Gmina - Kwidzyn Włodarczyk Józef / Adamek Elżbieta

URODZENIA OD 19.09.91. DO 25.09.91.

Miasto Kwidzyn:

1. 2. Obuchowski Adam Mariusz i Obuchowska Ewa Małgorzata - bliźnięta
3. Borowski Damian
4. Wielgosz Mateusz
5. Sosna Marcin Krzysztof
6. Wiśniewski Łukasz
7. Górka Paulina Anna
8. Krogulec Piotr
9. Kosceka Martyna
10. Ruskiewicz Katarzyna Monika
11. Spaczyńska Klaudia Helena
12. Szasiewicz Kamila

13. Pawluch Kamil

14. Beker Kamil Wojciech

15. Gostumski Jarosław

16. Jedlińska Marta

17. Paczkowski Damian Krzysztof

18. Czabaj Mateusz Jacek

19. Maciejewski Adam Zbigniew

20. Sieradzka Sylwia

21. Soltysiak Łukasz

Gmina Kwidzyn:

1. Jaranoska Justyna (Kamionka)

2. Biskupska Monika (Lice)

3. Jackowska Monika (Gnie

wskie Pole)

4. Lewicka Edyta (Szawinek)

5. Brodnicka Danuta (Grabówko)

6. Skiba Tomasz (Mareza)

7. Pacan Katarzyna (Rakowice)

ZGONY 16.09. - 25.09. -

Budek Jan - Buraczewska Kazimiera - Detko Barbara - Miśkiewicz Maria - Dworak Wacław - Oleszczak Anna - Gostumski Jarosław

GINIA KWIDZYN - Wale-

rich Marek.

XIV SESJA RADY MIEJSKIEJ

Budżet Kwidzyna był wiodącym tematem XIV sesji Rady Miejskiej, która odbyła się 12 września br. Rada przyjęła informację o wykonaniu budżetu gminy za I półrocze, jak również zaaprobowala jego zmiany do końca roku.

W wyniku zwiększenia się budżetu miasta o ok. 22 mld zł stało się możliwe zwiększenie wydatków na gospodarkę miasta. Nakłady na inwestycje wzrosły przeszło dwukrotnie.

Podjęto również uchwały w sprawach: - utworzenia obwodów głosowania - miasto zostało podzielone na 18 obwodów; - powierzenia Bankowi Spółdzielczemu obsługi kasowej gminy; - zmiany statutu Miejskiego Zakładu Budżetowego d/s Kultury Oświaty i Sportu. Tym samym funkcję "organizatora imprez sportowych" przejął Pelonomocnik d/s Sportu i Turystyki; - wyrażenia zgody na oddanie nieruchomości ZOZ-owi tzn. oddano w zarząd odpłatnie na czas nieoznaczony, na rzecz Zespołu Opieki Zdrowotnej Przychodni Zdrowia przy Placu Plebiscytowym 1.

1 października br. Wojewódz-

kie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej zostało podzielone na 11 odrębnych zakładów. Radni zaaprobowali udział majątku miasta Kwidzyna w Związku Komunalnym Obsługi Ciepłownictwa w Elblągu. Wyrazili także zgodę na współdziałanie gminy Kwidzyn z gminami Susz i Prabuty w celu zaopatrzenia tych gmin w energię ciepłą.

Koncową część sesji poświęcono była jak zwykle interpelacjom i wnioskom. Dotyczyły one m.in.: - zbadania wody pitnej w Kwidzynie przez Sanepid. Sprawę wyjaśnił z-ca burmistrza mgr Leszek Czarnobaj. Nie zawsze dobra jakość wody spowodowana jest starą instalacją wodociągową oraz innymi brakami wody w bilansie. Znaczną jej poprawę nastąpi po oddaniu już I etapu nowego ujęcia w Kamionce; - zagospodarowania alejki spacerowej łączącej dawną przystań Bato-rego przy SP nr 5 z ul. Toruńską; - pobytu dzieci w żłobkach.

Kolejne posiedzenie Sesji Rady Miejskiej odbędzie się 04.10.91.

URZĄD STANU CYWILNEGO W KWIDZYNIE

USC w Kwidzynie funkcjonuje od 1946 roku. Od tego też czasu prowadzi zbiorowe akta urodzeń, małżeństw i zgonów. W archiwum USC znajdują się także księgi pamięciowe, których bardzo wiele pozostało z okresu międzywojennego, najstarsze pochodzą z 1891 roku.

Jak wyjaśniła nam pani Danieł Wasiak, kierująca Urzędem od 16 lat, oprócz rejestracji organizuje się również uroczystości jubileuszowe z okazji 25 i 30 lecia pojęcia małżeńskiego. Niestety w chwili obecnej imprezy te nie spotykają się z wielkim zainteresowaniem. Jest okazyja, aby na łamach Kuriera poinformować, że na życzenie małżeństw USC gotowy jest do organizacji jubileuszy. Na te okoliczności wydaje się pamiątkowy medal od Wojewody elbląskiego i dyplom od Burmistrza. W Kwidzynie Urząd Stanu Cywilnego rejestruje średnio w ciągu roku 1600 urodzeń, 330 małżeństw i 400 zgonów. Duża liczba urodzeń wynika z tego, że Urząd wydaje akty urodzenia dla wszystkich noworodków, które przysyła na świat w miejscowym szpitalu, a zasięgiem jego działania objęty jest

cały rejon. Najczęściej nadawane dzieciom imiona to: Piotr, Paweł, Łukasz, Klaudia, Paulina, Katarzyna. Takie imiona jak: Estera, Marcelina, Ismena, Antoni zostały nadane w tym roku tylko raz.

Do najprzyjemniejszych obowiązków kierownika USC należy udzielanie ślubów. Ciekawie wygląda ślub z obokrajowcem. Tego typu imprezy odbywają się z reguły przy udziale tłumacza przysięgłego. Oprawę każdego ślubu stanowi marsz Mendelsona na granę na organach przez pana Eugeniusza Kizińskiego.

W działalności USC zdarzają się również przypadki udzielania ślubów w Domu Opieki Społecznej i Zakładzie Karnym.

Ulubione miesiące zakochanych to kwiecień i październik. W maju nie baczą na przesady, udziela się tyle samo ślubów co średnio w innych miesiącach. Faktem jest, że w ostatnim okresie liczba zawieranych małżeństw nieco zmalała.

Optymistyczne prognozy dla pań w wyborze partnera zapowiadają się dopiero po 2000 roku gdyż w chwili obecnej rodzi się więcej chłopców niż dziewczynek.

E.S.

POSIEDZENIE ZARZĄDU MIASTA.

Na ostatnim posiedzeniu Zarządu Miasta, które odbyło się 26.09.91. podjęto decyzję w sprawie: - remontu i odnowy pensjonatu na Miłosnej - postanowiono zachować styl architektury i wystrój wnętrza; - wskazania lokalizacji miejsc na plakaty związane z kampanią wyborczą - ustalono zasady sprzedaży gruntu w mieście, które obowiązują od 27.09.91r. Pełna treść tych zasad:

I. Sprzedaż lub oddanie w użytkowanie wieczyste gruntu odbywać się będzie wyłącznie w publicznych przetargach ustnych. Wartość gruntu ustalą będzie biegle powołany przez Wojewodę. Najwyższe zaoferowana cena jest podstawą do zbycia działki na rzecz osób fizycznych lub prawnych (spółdzielnie, osoby cywilne, spółki).

Jeżeli sprzedaż lub oddanie w użytkowanie wieczyste nieruchomości w drodze pierwszego przetargu ustnego nie doszło do skutku, przeprowadza się drugi przetarg, obniżając cenę wywoławczą nieruchomości ustaloną w pierwszym przetargu o 10%.

Jeżeli sprzedaż lub oddanie w użytkowanie wieczyste nieruchomości w drugim przetargu nie dojdzie do skutku nieruchomość sprzedaje się lub oddaje w użytkowanie wieczyste bez przeprowadzenia kolejnego przetargu.

II. Sprzedaż lub oddanie w użytkowanie wieczyste gruntu przysługujące do istniejącej posesji, wolne nieruchomości zabudowane objęte ochroną zabytków, nieruchomości niezabudowane przeznaczone do

ogólnej użyteczności publicznej oraz w odniesieniu do nabywców, którzy posiadają wcześniejsze decyzje o ustaleniu lokalizacji lub umowy społeczne, odbywać się będzie wyłącznie w pisemnych przetargach nieograniczonych.

Przetarg przeprowadzać będzie komisja przetargowa w składzie co najmniej 3 osób powołana przez Zarząd Miejski. Przy wyborze oferty komisja kieruje się zaoferowaną ceną oraz położeniem działki. Jeżeli ze względu na równorzędność ofert przetarg jest utrudniony, komisja organizuje dodatkowy przetarg ustny umożliwiający oferentom zapoznanie się z treścią równorzędnych ofert. W trakcie przetargu ustnego oferenci składają propozycje do protokołu, po których przeanalizowaniu komisja podejmuje ostateczną decyzję. Przetarg jest ważny choćby wpłynęła tylko jedna oferta spełniająca warunki określone w ogłoszeniu.

III. Sprzedaż nieruchomości użytkownikowi wieczystemu tej nieruchomości odbywać się będzie na wniosek użytkownika. Na poczet ceny sprzedaży zalicza się wpłaconą pierwszą opłatę oraz opłatę za cały okres użytkowania wieczystego. Część tego okresu odpowiadającą nie wykorzystanemu okresowi użytkowania wieczystego zrewalutowaną na dzień zawarcia umowy sprzedaży. Walo-ryzacji dokonuje się stosując wskaźniki cen detalicznych towarów i usług ogółem, ogłaszane w dziennikach statystycznych Głównego Urzędu Statystyczne-

go a w razie braku danych o tych wskaźnikach należy posługiwać się wskaźnikami cen towarów konsumpcyjnych.

IV. Sprzedaż lub oddawanie w użytkowanie wieczyste gruntów przeznaczonych pod prowadzenie działalności charytatywnej, opiekuńczej, kulturalnej, leczniczej, oświatowej i wychowawczej oraz sportowo - turystycznej może być dokonywane za cenę 15% lub oddawane nieodpłatnie - decyduje Zarząd.

V. Dla gruntów oddawanych w użytkowanie wieczyste pod: - budowę obiektów sakralnych wraz z budynkami towarzyszącymi, - punktów katechetycznych - plebanii w parafiach diecezjalnych i zakonnych - seminariów duchownych - domów zakonnych - siedzib naczelnych władz kościelnych i innych związków wyznaniowych przyjmuje się pierwszą opłatę w wysokości 15% ceny gruntów oraz 0,3% opłaty rocznej naliczanej od wartości gruntu.

VI. Nieruchomości w zarząd oddaje się państwowym lub komunalnym jednostkom organizacyjnym nie posiadającym osobowości prawnej odpłatnie na czas oznaczony lub nieoznaczony. I. W przypadku oddawania nieruchomości w zarząd jednostce nie prowadzącej działalności zarobkowej - na cele obronności i bezpieczeństwa państwa; leczniczej i profilaktyki zdrowotnej; oświatowo - wychowawczej - pierwsza opłata wynosi 15% ceny nieruchomości. Następane opłaty roczne wynoszą 1% ceny sprzedaży z wyjątkiem

nieruchomości oddawanych na cele obronności i bezpieczeństwa państwa, która wynosi 0,3% ceny sprzedaży. 2. W przypadku oddania nieruchomości w zarząd jednostkom prowadzącym działalność zarobkową pierwsza opłata wynosi 2% ceny gruntu a następane opłaty wynoszą 3% tej ceny.

VII. Zbywanie nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków: Cenę sprzedaży lub opłatę z tytułu użytkowania wieczystego gruntów obniża się o 50%. W przypadku bardzo złego stanu technicznego nieruchomości istniejącej możliwość całkowitego zwolnienia z zapłaty ceny sprzedaży i opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego - sprawy powyższe każdorazowo opiniuje Zarząd Miasta.

VIII. W przypadku wybudowania na gruntach przeznaczonych pod budownictwo mieszkalne obiektów przeznaczonych pod prowadzenie działalności charytatywnej, opiekuńczej, kulturalnej, leczniczej, oświatowo - wychowawczej oraz sportowo - turystycznej, na cele nie związane z prowadzeniem działalności zarobkowej można zwolnić użytkowników tych gruntów z opłat rocznych za użytkowanie wieczyste w ułamkowej części zajmowanego gruntu. Decyzję podejmuje Zarząd Miasta.

IX. Zastrzega się prawo do ponownego naliczenia opłat w przypadku niezgodnego użytkowania obiektów.

World Computer Systems.
1000 Berlin 31,
tel 030/8535080 Babelsberger
str 6 fax 030/8542084

Autoryzowany punkt sprzedaży.
Kwidzyn ul. 11-go Listopada 24

Oferuje:

komputery: PC/AT 286, 386, 486
drukarki: OKI, STAR, EPSON, HP
serwis i części zamienne do komputerów
Komputery: Commodore C-64,
Amiga, Amiga 2000, joysticki i dyskiety

**ul. 15-tego Sierpnia 12
dawniej (Marchlewskiego)**

Sklep jako pierwszy w Kwidzynie
prowadzi sprzedaż części
akcesoriów do samochodów
produkcji zachodniej głównie:

VW, AUDI, MERCEDES

oraz oleju, smarów i materiałów
eksploatacyjnych
amerykańskiego koncernu

QUAKER STATE

Wszystkie materiały posiadają atest.
Sklep prowadzi sprzedaż
broni gazowej i amunicji

spółka z o.o. Best

Kwidzyn, ul. 15 Sierpnia 12
dawna Marchlewskiego.

**PRZEDSIĘBIORSTWO USŁUGOWO
PRODUKCYJNO - HANDLOWE**

VEGA Sp. z o.o.

Kwidzyn, ul. Warszawska 74, tel. 45-48

O F E R U J E

w cenie i ilościach hurtowych

Oleje silnikowe - zachodnie i krajowe
oleje przekładniowe - krajowe
oleje hydrauliczne - krajowe
smary, paliwa ON E-94

TEKSTYL

Kwidzyn
ul. Chopina 15

O F E R U J E - H U R T - D E T A L

szeroki asortyment towarów:
materiały ubraniowe, sukienkowe
odzieżowe i inne
oraz koldry, poduszki, pościel,
ręczniki, koce, obrusy i swetry.

**TWIN SOUND
PRODUKCJA I SPRZEDAŻ
KASET MAGNETOFONOWYCH**

Kwidzyn, ul. Warszawska 74
tel. 45-48

O F E R U J E

Kasety magnetofonowe nagrane.
Gwarantujemy wysoką jakość i niskie ceny
oraz duży wybór tytułów.

ELTOR - Gdańsk

Agencja w Kwidzynie
ul. Łąkowa 35, tel. 31-09

O F E R U J E U S Ł U G I :

- wykonujemy linie ŚN i NN
  - napowietrzne i kablowe
  - stacje transformatorowe
napowietrzne i wewnętrzne
  - oświetlenie dróg i placów
  - instalacje elektryczne
  - sieci wodociągowe
  - montaż i remont ujęć wody,
  - hydrofornii
  - pomiary ochrony
porażeniowej
  - Przewierty pod jezdniami
i chodnikami do fi 150
- Prowadzimy sprzedaż różnego
typu wag.
Udzielamy 2 - letniej gwarancji.

Serwis - ELTOR - Gdańsk

P.H.P. - Gardex

spółka z o.o.
w Kiszewicach, ul. Wojska Polskiego 6, tel. 15

B U D U J E :

- budynki wielomieszkaniowe na terenie
województw elbląskiego i olsztyńskiego
- budynki jednorodzinne
- oczyszczalnie ścieków
- obiekty przemysłowe i inne.

Z A P R A S Z A :

- do sklepu firmowego przy
ul. Bałtyckiej w Suszu

SPOŁKA "KASTOR"

POLECA: PAMPERSY żelowane i bezzelne
produkcji szwedzkiej
oraz: pieluchy jednorazowe, czeratki, podpaski higieniczne
Kwidzyn, ul. Piękna 2 tel. 29-40
Czynny od 9.00 - 18.00

Informuje się mieszkańców Kwidzyna,
że w dniach 2-3 października będą
wytypowane psy bezdomne
na terenie miasta.

Prosimy właścicieli o zatrzymanie
w tych dniach swoich psów w domach.

**UWAGA !!!
WŁAŚCICIELE
PSÓW !**

W przypadku pomyłkowego
złapania psa posiadającego
właściciela, zwierzę
będzie można odebrać
w schronisku dla zwierząt
w Toruniu, ul. Kociowska 1.

Zakład Usług

R'TV

wykonuje:

- montaż pilotów i telegazety
- wkładki video i monitorowe
- naprawa telewizorów
- krajowych i zagranicznych

Kwidzyn
ul. Marchlewskiego 12
tel. 34-57

**DOM
TOWAROWY**

Bst

Kwidzyn, ul. Braterstwa Narodów 44,
tel. 24-55

czynny 10.00 - 18.00 w każdą sobotę
10.00 - 14.00

**O F E R U J E M Y S Z E R O K ą G A M ę
WYKŁADZIN KRAJOWYCH
I ZAGRANICZNYCH**

Na życzenie klienta
zakupiony sprzęt dostarczamy do domu

U W A G A :

W soboty sprzedaż premiowa
przy zakupie powyżej 1 mln
uzyskasz bonifikatę
w wysokości 50 tys. zł.

T R U M N Y

Oferuje stolarnia w dużym wyborze
po konkurencyjnych cenach
Kwidzyn, ul. 15 Sierpnia, tel. 33-49

Zakład Optyczny MARYLA

Kwidzyn, ul. Targowa 2

czynny od 9.00 - 17.00

- soczewki mineralne
- organiczne
- szeroki asortyment opraw okularowych

Oferuje:

Realizujemy recepty również bezpłatnie.

Informujemy również,
że w środy od godz. 15.30 - 17.00
przyjmuje dr P. Pietrzak.

Syndyk Masy Upadłości Przedsiębiorstwa Budownictwa Ogólnego

w Kwidzynie, ul. Lotnicza 1

ogłasza przetarg ofertowy

na sprzedaż środków transportowo-sprzętowych
Oferty proszę składać w sekretariacie Syndyka
w terminie 2 tygodni od daty ukazania się ogłoszenia.
Rozpatrzenie ofert nastąpi w dniu 1991.10.12

O wynikach ofert zostanie powiadomieni pisemnie.
Wykaz jednostek sprzętowo-transportowych
wraz z danymi znajduje się:

w sekretariacie Syndyka, bazie sprzętu i transportu,
w biurze Buchalter w Kwidzynie, ul. Tęczowa 1
Pod uwagę będą brane oferty, co do których zostanie
wplacone w kasie Syndyka wadium
w wysokości 10% ceny z wykazu.

Zastrzegamy sobie prawo odwołania przetargu
bez podania przyczyn, jak również prawo wyboru oferty,
jeżeli uczestnicy przetargu zaoferują te same ceny.

MINI CENTRUM HANDLOWE

SUKURS

zaprasza do sklepów:
wielobranżowego i spożywczego

CEDRUS

w Kwidzynie, ul. Grunwaldzka 14

czynnych w godzinach:

spożywczy	od 6.00 do 18.00
przemysłowy	od 10.00 do 18.00

UWAGA!

ZAPRASZAMY DO OTWARTEJ
PONOWNIE KAWIARNI CEDRUS
z dyskoteką czynną codziennie oprócz czwartków
w godz. 20.00 - 3.00

Urząd Miasta informuje

że w listopadzie zostanie przeprowadzona
ekshumacja zwłok
znajdujących się w parku Hallera
na Cmentarz komunalny w Kwidzynie.
Prosi się rodziny zmarłych o kontakt
z Urzędem Miejskim w Kwidzynie

QUEDIN

HURTOWNIA

Kwidzyn, ul. 3 Maja 10, tel. 43-34

poleca art. piapersnicze i dziewiarstwo

zeszyty, notesy, pod. higieniczne, pakowe,
tacki, torebki, art. szkolne,
wyroby biurowe,
pisaki, długopisy i inne.
Papier xero, fax i tlx.

Dziwiarstwo:

rajstopy od 4.400 do 4.500 zł.
rajstopy z klinem - 5.700 zł.
pończochy - 3.700 zł.
skarpety od 4.800 do 5.600 zł.

ZAPRASZAMY

Nigdzie nie kupicie taniej.

Zgodnie z wymogiem zawartym w art. ust.1
z dnia 12.07.84r. o planowaniu przestrzennym
(Dz. U. nr 17 z 1989 r. - jednolity tekst)
podaje się do publicznej wiadomości,
że przystąpiono do sporządzania projektu
zmian Miejsowego Planu Ogólnego
Zagospodarowania Przestrzennego
m. Kwidzyna.

Uwagi i wnioski dotyczące zmian sposobu
zagospodarowania przestrzennego m. Kwidzyna
zainteresowane organa administracji państwowej,
jednostki organizacyjne i osoby finansowe
mogą zgłaszać do Architekta Miejskiego
w Kwidzynie
(Urząd Miejski ul. Warszawska 19,
2 piętro, p. nr 54.

SWA - WOLNE WYBORY

Kampania przedwyborcza w pełni. Słychać i widać ją
wszędzie: w prasie, radiu i telewizji. Na murach naszego miasta
pojawiały się też plakaty wyborcze. Znowu, jak przed rokiem
w okresie wyborów prezydenckich, będziemy obserwować wa-
lające się wszędzie ulotki, pozalepiane mury, parkany, płoty,
tablice transformatorowe i telefonizacyjne. Niektóre partie nie
oszczędzą zapewne świeżo odnowionych kamieni i przystanków
autobusowych. Władze naszego miasta chyba jeszcze śpią - zapomi-
niały odnowić słupy ogłoszeniowe i tablice informacyjne, na
których wiszą ogłoszenia sprzed miesięcy. Uważam, że powinny
również zobowiązać przedstawicieli poszczególnych partii, bloków
politycznych czy ugrupowań do nalepiania plakatów i ogłoszeń
w miejscach do tego przeznaczonych. Po wyborach partie powinny
te miejsca oczyścić. Czy miasto stać na ponowne odnawianie
kamieni czy malowanie przystanków komunikacji miejskiej jak to
miało chociażby miejsce na przystanku przy ul. Mickiewicza.

Mamy też nadzieję, że w ferworze walki przedwyborczej będzie
przestrzegana kultura polityczna i nie będą urządzane zabawy
w podchody polegające na zrywaniu czy zalepianiu plakatów
innych partii. Niech te nadchodzące wybory pokażą, iż dorosłiśmy
już do demokracji.

AJC

PANCERNA "SYRENKA"

Od dłuższego czasu dzieci
z Przedszkola Wojskowego
cieszą się wspaniałej jakości za-
bawką. Jest nią wrak "Syreny"
105 - ani nie uzbrojona, ani nie
opancerzona, w kolorze brzo-
zwykła, stara, rozsypana się.
Ogródek zabaw tego przed-
szkola nigdy nie grzeszył nad-
mierną czystością - niezabezpie-
czone śmietniki, dziurawy plot,
walające się papiery, potłuczone
butelki, połamane huśtawki, sy-
pany wprost na plac zabaw po-
piół, niecierpiałe napisy na
murze. Teraz dołożono jeszcze
wrak Syrenki. Czyżby nie było
już miejsca na złomowisko?
Miejmy nadzieję, że wrak znik-
nie, a na placu zabaw zapanuje
ładny żołnierski porządek.

TAJEMNICZE ZNIKNIECIE

Po artykule "A na koleci bez
zmian", w którym poruszyliśmy

między innymi problem nieak-
tualnego rozkładu jazdy auto-
busów, nieznani sprawcy zdjęli
tablicę z rozkładem wiszącą na
Dworcu PKP i uprowadzili w
nieznanym kierunku. Świad-
kowie tego wydarzenia wskazy-
wali na ulicę Żwirów, gdzie
mieści się dyrekcja PKS. Dzwone-
k - obcięzono ją tylko zaktuali-
zować a nie usuwać całkowi-
cie. Oczywiście najprościej zdjąć,
kto tam by przejmował się losom
podróznego. Mało to razy sta-
liśmy pod dziurawymi wiatami,
a autobus, mimo, że był
w rozkładzie nie nadjeżdżał (a
może rzeczywiście był w
rozkładzie i dlatego nie nad-
jeżdżał?). Ja proszę, mimo, iż
firma jest być może w agonii,
o zawieszenie powtórnego aktual-
nego już rozkładu jazdy auto-
busów. Zróbcie coś dobrego ba-
potem rozkładacie się w pokój.

CIA

GRAŻYNA KORCZAGIN

Kwidzyn ul. Braterstwa Narodów 46
(Budynek GS "SCH") I p.
tel. 28-20

POLECA USŁUGI

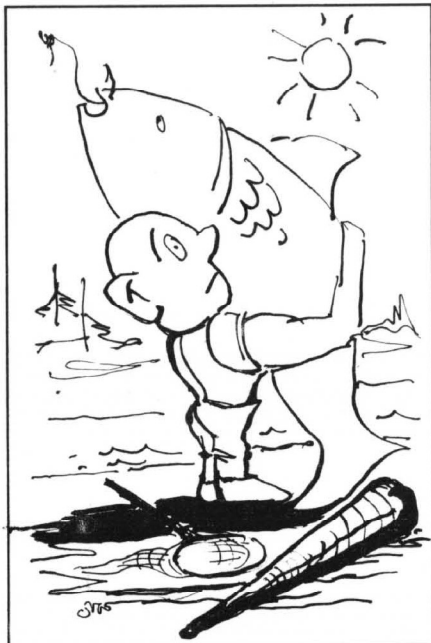
- doradztwa prawnego;
- prowadzenia ksiąg handlowych;
- prowadzenia ksiąg przychodów i rozchodów;
- amortyzacja środków trwałych;
- szacowanie środków trwałych;
- i inne usługi finansowo - księgowo;

Aslar SALON PŁYTOWY
KWIDZYN, ul. Tęczowa 1
CD - płyty kompaktowe LP - płyty analogowe
MC - kasety magnetofonowe VHS - kasety video
literatura muzyczna

* SPORT * SPORT * SPORT * SPORT *

WCZORAJ I DZIŚ KWIDZYŃSKIEGO WĘDKARSTWA (II).

Wędkarstwo, w odróżnieniu np. od żeglarsstwa i taternictwa, nie wymaga długotrwałego szkolenia. Podstawowy sprzęt do połowu ryb jest stosunkowo tani i łatwy do zdobycia, a jego ulepszenie staje się miłym majsterkowaniem. Metody połowu - od biernych do typowo czynnych - pozwalają na uprawianie tego sportu młodzieży i emerytom, nie mówiąc już o ludziach w sile wieku.

Wyprawa na ryby wiąże się z szeregiem relaksujących czynności: Planowaniem, przygotowaniem sprzętu, przejazdem na łowisko, pobytem nad wodą (krajobraz wody najlepiej kojarzy nerwy) oraz wspomnieniami wędkarskich emocji. Najlepszy wyraz tym ostatnim dał Adam Mickiewicz pisząc w "Panu Tadeuszu":

Jak szczupak, gdy mu ościć skość pierś przekość,
Pluska się i nurtuje, myśląc,
że uciecze,

Ale wszędzie żelazo i sznur z sobą wlecze".

Wszystko to odwraca myśli od zajęć i spraw codziennych. A medycyna już dawno to stwierdziła, że ludzie mający w swym życiu sensowne hobby rzadziej chorują i dłużej żyją. Najniebezpieczni są zaś ci, którzy po pracy wracają do domu, siadają w fotelu i... nie bardzo wiedzą co robić dalej.

Wędkarskie hobby zachęca także do uprawiania innych form wodnej rekreacji: pływania, wiosłowania i żeglowania.

Ale jak każda forma turystyki, również i wędkarstwo należy uprawiać z umiarem. Bo bowiem nie "za każdą cenę", kosztem snu, regularności posiłków, bez względu na pogodę - przeczy podstawowej formie tego sportu, w którym ryba powinna stanowić tylko pretekst do wypoczynku na świeżym powietrzu, w ciszy i otoczeniu pięknego wodnego krajobrazu, regenerującego nadwątłone siły psychiczne i fizyczne.

A skoro mowa o sportowych aspektach wędkarstwa, oddajemy honory tym, których zasługą jest rozwój wędkarstwa i tym, którzy zdobywają największe laury sportowe. Niejednokrotnie w obydwu przypadkach będą pojawiać się te same nazwiska.

Koło kwidzyńskie PZW, działające na terenie dawnego powiatu kwidzyńskiego dysponuje tak bogatą ofertą imprez wędkarskich, że bez kalendarza takich imprez trudno by było objąć sportową działalność koła. Trzeba powiedzieć, że bogactwo imprez organizowanych cyklicznie może zaimponować wielu innym dyscyplinom sportu. Główny ciężar organizacji imprez spoczywa na przygotowaniu imprezy i sędziowaniu. Nie jest łatwo zrezygnować z udziału w zawodach będąc zapalonym wędkarzem, a jednak koledy: Zbigniew Sitko i Adam Tamasiewicz wiele czasu poświęcają stronie organizacyjnej, a sędziowaniu tenże pan Zbigniew, a także Tadeusz Zagajewski, Jerzy Tabaka i Janusz Zgubiewicz.

Nie sposób wymienić wszystkich, ale autor artykułu ma nadzieję, że wędkarze chętnie zadamowują się na stałe na sportowych łamach "Kuriera" i wtedy każde osiągnięcie znajdzie w nim swoje miejsce.

Z ciekawych cyklicznych imprez sportowych na szczególную uwagę zasługują: - Rzutowe mistrzostwa Koła rozgrywane się na trawie do tarcz; mistrzem w tej dyscyplinie od lat jest Zbigniew Sitko wśród seniorów i jego syn Rafał wśród juniorów. Do czołówek zaliczyć należy Zbigniewa Frelka i Jerzego Tabakę, a wśród młodzieży - Marcina Jątę i Jarkę Dubasę z Gardel. - Sławkowe mistrzostwa koła - aktualnym mistrzem wśród seniorów jest Janusz Skierkowski (1698 pkt.), a w ostatnich latach tytuły zdobywali: Tadeusz Pipczyński, Lech Rozłata i Kazimierz Kołodziejczyk. W kategorii juniorów zwyciężali: bracia Pokalscy (trzy pierwsze pozycje w 1988 roku), Dubas i ostatnio Rafał Sitko (2230 pkt.). - Spiningowe mistrzostwa koła - odbywają się w klasyfikacji łącznej, mistrzami

kilku ostatnich sezonów są: Zdzisław Pawiński, Jerzy Tabaka, Lech Jagielski i Jan Adamowicz.

Doroczną imprezą jest również liga międzyszkolna. Od maja do października rozegranych jest pięć spotkań w wędkarstwie sławkowym. Bieże w niej udział około dwudziestu, trzydziestu drużyn, w tym osiem - juniorów.

W roku bieżącym po czterech spotkaniach liderem wśród seniorów jest Ignacy Orłowski, a drugie miejsce zajmuje Mieczysław Bała - drużynowo prowadzi Poczowiec Kwidzyn przed pierwszą drużyną Gardel. Na czele klasyfikacji juniorów znajdują się Rafał Sitko przed Jarkiem Dubasem, natomiast drużynowo Zespół Szkół Mechanizacji Rolnictwa przed drugą drużyną Gardel.

W poprzednich latach kwidzyńscy wędkarze brali udział w mistrzostwach morskich z kutrów będących w dyspozycji PZW.

W 1989 roku zwyciężył Jerzy Tabaka łapiąc dwa dorsze o łącznej wadze 5,75 kg. Drużynowo zwyciężyli Andrzej Mularczyk i Czesław Borowski z I drużyny Zarządu Koła.

łapiąc łącznie 8,5 kg dorszy. W 1990 roku zwyciężyli odpowiednio Stanisław Przybysz indywidualnie i drużynowo ze Zbigniewem Sitko SPWM, uzyskując znacznie gorsze wyniki niż zwycięzcy z 1989 roku. W b.r. z braku środków mistrzostwa się nie odbyły. Ponadto reprezentanci Koła brali udział w zawodach na szczeblu ogólnym takich jak: Mistrzostwa Sławkowe i Spiningowe, zawody na zakończenie sezonu i zawody młodzieżowe o Puchar

Kuratora. Rokrocznie rozgrywa się również mecze sławkowe między reprezentacjami Kwidzyna i Szumu. Kwidzyńscy startują w nich ze zmiennym szczęściem. Największy sukces Koła to drużynowe mistrzostwo okręgu w dyscyplinie rzutowej i taki sam tytuł indywidualnie Zbigniewa Sitki.

W wędkarstwie, tak jak i w innych dyscyplinach sportu odnotowuje się rekordy. Za rekordowe połowy przyznaje się złote, srebrne i brązowe medale. Wśród posiadaczy takich medali znajdują się: Zbigniew Frelak, Jerzy Tabaka, Zbigniew Sitko, Edmund i Lech Jagielski i kilku innych reprezentantów Koła, a medalowymi rybami są: amur, karp, szczupak, leszcz, węgorz, boleń i kłen. Ujmując rzecz anegdotycznie każdy wędkarz jest rekordzistą, bo największą dla niego rybą jest ta, która się zerwała. Życzymy więc wszystkim wędkarzom, żeby nigdy nie ryby się nie rwały.

Z bardziej ważnych spraw należy wspomnieć, że tworzy się Niezależne Towarzystwo Wędkarskie, o którym będziecie mogli przeczytać Państwo w jednym z najbliższych numerów "KK". Wędkarze planują również prowadzić w "Kurierze" pod roboczym tytułem (czekamy na inne propozycje): "Z haczykiem w herbie".

Antoni Tynda

Piłka nożna
Cenny remis "Rodła" w Braniewie

Jak informuje nas trener zespołu E. Tarasiewicz piłkarze kwidzyńskiego "Rodła" zdobyli cenny punkt na boisku w Braniewie, remisując 0:0 z miejscową "Zatoką". Wg. opinii trenera spotkanie miało charakter wyrównany i wynik z boiska nie krzywdzi żadnej z drużyn. Trenera martwią kolejne żółte kartki Łozińskiego (trzecia) i Reflińskiego (druga), które spowodują odsunięcie za-

wodników od kolejnych spotkań.

Inne wyniki: Pogon Prabuty - Powiśle Dzierżon 2:1, Żuławki Nowy Dwór - Pomowice Gronowo 6:4, Zalew Frombork - Powiśle Czernin 2:2, Barkas Tolkmicko - Błękitni Ormeta 3:1, Jurand Lasowice - Olimpia II 1:2.

Czołówka tabeli:
1. Olimpia II 10:2 16:7
2. Zalew 9:3 13:10

3. Rodła 8:4 16:8

4. Zatoka 8:4 11:8

5. Powiśle Cz. 6:6 14:11

6. Powiśle D. 6:6 14:13

Młodzi piłkarze "Rodła" grali na wyjeździe z drużynami Błękitnych Ormeta. Młodzieży remisowali 2:2 (1:0), zaś juniorzy przegrali 1:2 (1:1).

W B klasie: "Wista" Korzeniewo - Czarne 4:0, Tychnowy - Rakowice 4:6.

Waldemar Bukowski

ŻUŻEL W GRUDZIĄDZU

GKM w Grudziądzu zaprasza na finał Młodzieżowych drużynowych Mistrzostw Polski na żużlu. Zawody odbędą się w dniu 06.10.91. (niedziela) o godz. 14.00. na Stadionie Żużlowym w Grudziądzu przy ul. Hallera 4 z udziałem: "Motor" Lublin, "Stal" Gorzów, "Unii" - Rolnicki" Tarnów i

GKM Grudziądz. Wystartują m.in. finaliści Indywidualnych Mistrzostw Świata Juniorów Robert Kuźdał i Grzegorz Rempala z "Unii" oraz członkowie kadry narodowej Piotr Paluch, Andrzej Hućko ze "Stali" i Piotr Baron z GKM. Bilety w cenie 30 i 15 tys. zł można nabywać w sekretariacie Klubu na Sta-

dionie Żużlowym codziennie w godz. 8.00 - 15.00, oraz w dniu imprezy w kasach przy Stadionie. Organizatorzy przygotowali również dla widzów szereg niespodzianek i imprez towarzyszących, które rozpoczyna się o godz. 13.00.

W. Bukowski.

WIADOMOŚCI SPORTOWE
Tenis stołowy

Tenisistki AZS AWF II Gdańsk z dwiema pierwszoplanowymi zawodniczkami Wrońską i Błażewicz okazały się za trudnymi rywalkami, w kolejnym meczu II ligi dla naszych

zawodniczek. Kwidzyńskie "Rodło" przegrało 5:10. Punkty zdobyły: po 1,5 Paul, Wawrynuk i Skwatecka, 0,5 Sabiszewska. Słabiej niż zwykle wypadła Paul odnosząc tylko jedno zwycięstwo

indywidualne. Na pochwałę zasługuje postawa Kwiateckiej, która wygrała seta 26:24 (po 4 obronionych setbolach) z Wrońską.

W.B.

WIADOMOŚCI SPORTOWE
Piłka ręczna.
Zwycięski debiut MTS-u

MTS Kwidzyn: Ziółkowski, Bieżański - Woronowicz(4), Brzezicki (1), Grzywiński (1), Poźniak (4), Rydel (2), Ostrowski (7), Trojanowski (1), Kutyła (2), Wejner (1), Dorosz. Udanie rozpoczęli rozgrywki III ligi piłkarze ręczni Miejskiego Towarzystwa Sportowego konając w inauguracyjnym spotkaniu "Spójnię" Gdańsk 22:17 (8:5). W pierwszej połowie trwa-

ła zacięta wyrównana walka, żadnej z drużyn nie udało się osiągnąć większej niż 2 bramki przewagi. Szczególnie do brzo grały oba zespoły w obronie. Do przerwy 8:6 dla MTS - u. Po zmianie stron cztery indywidualne akcje Poźniaka, zakończone bramkami, ustawiły mecz. Do końca meczu miejscowi kontrolowali grę i odnieśli pewne zwycięstwo, co

zostało nagrodzone gromkimi brawami licznie zgromadzonej publiczności. Najlepsi w zwycięskiej drużynie to Poźniak, Ostrowski i Grzywiński. Niezłomnie Ziółkowski. Kilka niespodziewanych akcji zademonstrował Woronowicz. Wszystkim należy się pochwała za ambicję i wolę walki.

JEŻDZIECTWO

Warszawska "Legia", dla uczczenia trzydziestolecia istnienia sekcji jeździeckiej, zorganizowała trzydniowe zawody w skokach przez przeszkody, w których

wystartowali również zawodnicy "Nadwiślanina" Kwidzyn. Jeden z konkursów kl. C zwykły wygrał Mieczysław Zagor na koniu Mikron, zaś w konkursie kl.

CC-i Jarosław Pawłowski na Greyu był drugi.

W. Bukowski.

KURIER

KRZYŻÓWKA NR 13

Poziomo:

1/ potomstwo, 9/ gaz palny, występuje w ropie naftowej, 10/ rodzaj szachu; po okresie depresji - żąda mordu, 12/ jego coraz większy niedostatek w atmosferze nie sprzyja życiu na Ziemi, 15/ popularny instrument, 19/ w psychologii i socjologii kilkakrotnie powtarzanie wywiadów z tą samą zbiorowością, 20/ antylopa, 24/ jedno z włókien syntetycznych, 25/ na zakończenie festiwalu - galowy, 26/ antonim miły, 27/ jeden z muzyków, 28/ malarze reprezentujący abstrakcyjny ekspresjonizm, 30/ Iwan Groźny, 31/ stanowisko asystenta.

Pionowo:

1/ założyciel rodu, 2/ okrągłe okno zdobione witrażem, 3/ ruch górniczy, 4/ przekazuje cechy organizmu, 5/ używany przez wojska amerykańskie w Wietnamie, 6/ żyje mataciami, 7/ zapora, 8/ jedna z niekonwencjonalnych metod leczenia, 11/ jednostka oporu elektrycznego właściwego, 13/ naciek wapienny, 14/ były prezydent Rumunii, 21/ pora doby, 23/ niski głos kobiety

Rozwiązania krzyżówki nr 10

Pionowo: brygada, pomidor, rozum, Liban, Irawadi, Anawa, Kutno, ochrona, Anielka, birbant, Wandale, Kamil, Biecz, antyka, Dakar, rekin, Teodora, traktat.
Pionowo: burza, Malik, rondo, znachor, banda, Daria, batalia, osa, Inn, Ina, teatr, Warka, Lec, kadet, mak, largo, barka, Elk, zenit.

A F O R Y Z M Y

Kobiety są jak dzieci - lubią, aby je brać na kolanach, pieścić i wozić na spacer w wózku (najchętniej zachodniej marki).

Mądra żona powinna męża traktować jak psa, to znaczy: dawać mu jeść o swojej porze, od czasu do czasu spuszczać za smyczy - niech sobie pobiega - a gdy jest grzeczny, pogłaskać.

W. Lipkowski

CIEKAWOSTKI

Tytuł najwolniej sprzedającej się książki należy prawdopodobnie do wykonanego przez Davida Wilkina tłumaczenia Nowego Testamentu z koptyjskiego na łacinę. Dzieło opublikowało wydawnictwo Oxford University Press w roku 1716 w 500 egzemplarzach. Sprzedaż postępowała z przeciętną prędkością 1 egzemplarza co 20 tygodni. Dzięki temu istniejący zapas wystarczył na 191 lat handlu.

Istnieje teoria mówiąca, że

wszystkie komety związane są z Układem Słonecznym i jako takie wszystkie są okresowe. Szkoła tkwi jedynie w długości obiegu wokół Słońca. Dla przykładu kometa Delawana, odkryta w 1914 roku, spodziewana jest w pobliżu Ziemi za 24 mln lat.

Piorun jest to wyładowanie pola elektrycznego, które uformowało się wewnątrz chmury. Wyładowanie może nastąpić wewnątrz chmury, pomiędzy chmurami lub między chmurą a ziemią. Ponieważ normalnie

powietrze nie jest przewodnikiem, wyładowanie może nastąpić tylko wzdłuż ustalonych kanałów zjonizowanego powietrza. Na każde kilka milionów uderzeń przypada jedno olbrzymie wyładowanie, w którym ciecia od chmury do ziemi i z powrotem błyskają od i do szczytu grzązkiej chmury. W trakcie wyładowania zanotowano energię wielkość 3 milionów dżuli. Temperatura osiągnęła ok. 30 000 C, jest ona pięciokrotnie większa niż na powierzchni Słońca.

GŁUPOTA

W tej rubryce było o roślinach, ale tym razem ta w tytule to wcale nie żyjąca, zielona, chociaż kto wie skoro podobno "sieje się samą".

Na całym cywilizowanym świecie ludzie odpowiedzialni walczą o każde stare drzewo, które się jeszcze da ocalić! Czego to się nie robi, aby zachować te skarby... U nas wygląda to tak: stawia się białą farbą literę T i sprawa załatwiona, idzie w ruch piła. Taki właśnie los ma spotkać około 100 letnią lipę, rosnącą na Skweru Kopernika przy wejściu do Ośrodka Zdrowia, a tylko dlatego, że jej wielki pień rozdzielił się i lekko pochylił. W tej sytuacji wystarczy założyć podporę, która z biegiem czasu obróci bluszczem. Ale rozmarzyłem się

przecież to technika przyszłego wieku. Drzewo takie jak to przez sto lat opierało się przeciwnościom, aż znalazł się jeden władny człowiek, który zdecydował - ciąć! Prawdopodobnie w planach ma posadzenie w tym miejscu małego drzewa i zatrzę ręce, no bo będzie spokój na następne sto lat.

Proponuję jeszcze wypędzić wszystkie gawrony i kosi z parku (bo brudzą) a właściwie po co wiewiórki (przecież roznoszą wściekliznę). Podam zainteresowanym sposób... Wytnijcie wszystkie drzewa na skwerach i w parkach, a ich uciążliwi lokatorzy sami się wyniosą. Skoro już zaczęłam z tej beczki to pozwól sobie na prywatną dygresję. Jeszcze ćwierć wieku temu (o zgrozo, bez karty wędkarskiej, ale zbrodnia uległa przedawnieniu) łowiłem w Kanale Młyńskim kielbie, szczupaki, liny a nawet trafił się i węgorz. Przed dwoma tygodniami koparka wyłowiła stopy opon, lodówki, pralki... a na niektórych odcinkach ze złazionych części udało się złożyć samochód. Jeżeli ktoś potrzebuje części to proszę bardzo, do dziś wszystko leży na wale (dopóki ponownie nie zostanie utopione). A w domku przy telewizorku piękna juka lub dracena, nasza przyroda, nasz kochany świat. Ale czego ja się czepiam?

ZAPROSZENIE NA HERBATĘ

Pewien 70-letni Rosjanin, zwanca ziół, powiedział mi kiedyś, że w jego rodzinie od niepamiętnych lat nikt nie choruje na żołądek, po prostu po każdym obfitym posiłku wypijają kubek mocnej, dobrze zaparzonej, gorącej herbaty.

W naszym kraju herbata jest również bardzo popularna, niemal każdy z nas wypija dziennie przynajmniej jedną szklankę tego napoju, ale tylko nieliczni ją dojeniają jej właściwości, zgłębiają tajniki prawidłowego parzenia.

W Azji napar herbaty od stuleci uważany jest za uzdrawiający, niemalże "cudowny" napój, który początkowo stosowany był wyłącznie jako lekarstwo ogólnie wzmacniające, pobudzające wszelkie funkcje życiowe organizmu. A ponieważ herbata ponadto usuwa zmęczenie i zaspakaja głód (dzięki obfitej zawartości cukru i tłuszczu), nie w tym dziwnego, że stała się nieodzownym na pojęm podróżników, marynarzy i żołnierzy. Mocny napar herbaty jest lekiem regulującym pracę całego przewodu pokarmowego - ułatwia proces trawienia i przyswajania pokarmów, działa bakteriobójczo, oczyszcza jelita ze złogów toksycznych.

Jednak swoich cennych właściwości herbata traci, jeśli jest nieumiejętnie zaparzana. Trzeba

przede wszystkim pamiętać, że jest ona delikatnym ziołem i w związku z tym powinniśmy przyrządzać ją z uwzględnieniem wielu niemalże "sekretnych" zasad.

Po pierwsze: woda. Woda służąca do zaparzenia herbaty powinna być zawsze świeża, to znaczy zagotowana tylko jeden raz. Najlepsza jest jednak tak zwana woda miękka, zawierająca niewielką ilość soli mineralnych, przede wszystkim zaś węglańców i siarczanów wapnia oraz magnezu. Ale co robić, jeśli z naszych kranów płynie woda o podwyższonej twardości? Trzeba ją odstawić w słoju o najmniej na jedną dobę i dopiero później zagotować. Wbrew wielu potocznym opiniom do przyrządzania herbaty nie nadaje się woda ze źródeł mineralnych i 90% więcej studni. I te woda przede wszystkim powinny przed zaparzeniem herbaty odstąć 20 - 30 godzin.

Wytrawni znawcy twierdzą też, że duże znaczenie ma umiędzokowanie trzech stadiów wrzenia wody:

w pierwszym - na powierzchni i ściankach naczyń pojawia się grupy pęcherzyków, których liczbą stopniowo rośnie; w drugim - pęcherzyki masowo i gwałtownie podnoszą się, powodując początkowo zmniejszenie, a następnie zbicie wody; trzecie stadium - to wrzenie

burzliwe, podczas którego pojawiają się duże pękające pęcherze. Otóż jeśli oboemu prawidłowo zaparzyć herbatę, powinniśmy zalać ją wodą będącą w drugim stadium zwanym białym wrzeniem, które trwa zresztą dość krótko.

Po drugie: naczynie. Czajnik powinien zamykać się szczelnie i posiadać otwór w pokrywie. Herbatę najlepiej pić z naczyń porcelanowych, fajansowych, szklanych.

Po trzecie: sposób parzenia. Przed wysypaniem herbaty do zaparzenia czajnik przepłukujemy kilkakrotnie wrzącą wodą. Porcję suchej herbaty początkowo zalewamy tylko do połowy czajnika, który szybko zamykamy pokrywką i dodatkowo przykrywamy lnianą serwetką. Po około 4 min. dolewamy po upływie dodatkowych 4 min. rozlewamy napar do filiżanek.

Błędem jest rozdzielanie herbaty na tzw. "esencję" i "wrzątek" - należy ją przygotować od razu w odpowiednim stężeniu i rozlewać do filiżanek bez dodatkowego rozcieńczenia wrzącą wodą. Herbatę trzeba pić świeżo parzoną, gdyż napar już po upływie kilku godzin traci wiele swoich właściwości.

Opracowano na podstawie "Bliżej natury" A. Skarżyńskiego

OT - ŻYCIE!

PODOBAN

CI SIĘ ?

W chłopięcym już to stwierdzasz wieku, że świat wciąż robi ci na przekór. Na drodze życia już od razu nie - znaki zakazu:

Nie wolno piłką rzucać w okno.

Nie wolno w majtki, bo ci zmokną.

Nie wolno ciastek kraść mamusi.

Nie wolno patrzeć na Jędrusik.

Nie wolno chodzić ci, boś dziecko,

na tę filmową twórczość szwedzką.

Nie wolno kłamać w życia wiosnę.

Nie wolno kłąć - aż się dorośnie.

Nie wolno palić ani pić -

bo wciąż ci mówią:

Wstydź się, wstydź!

Aż gdy w wiek męski zdołasz zmienić

tę młodość szkolną i m szkolną -

wolno ci będzie

się ożenić...

I znów ci nic nie będzie wolno!

HOROSKOP

BARAN (21 marca - 20 kwietnia) - W tej chwili wszystko układa się świetnie ale...

BYK (21 kwietnia - 21 maja) - Nie masz się co tak bardzo przejmować - nie warto - od ciebie samego niewiele zależy

BLIŹNIĘTA (22 maja - 21 czerwca) - Przed tobą nowe znajomości - niektóre nawet bardzo interesujące.

RAK (22 czerwca - 22 lipca) - Wbrew pozorom od jutra z całą pewnością będzie lepiej.

LEW (23 lipca - 22 sierpnia) - Dlaczego nie masz odważyć się powiedzieć wszystkiego wprost - tak byłoby lepiej.

PANNA (23 sierpnia - 22 września) - Tym razem z całą pewnością sprawy ułożą się tak, jak tego oczekujesz.

WAGA (23 sierpnia - 23 października) - Czas najwyższy abyś zastanowił się nad tym co robisz.

SKORPION (24 października - 22 listopada) - Wszystko dobre co... nie wykracza zbytnio poza przyjęte normy.

STRZELEC (23 listopada - 21 grudnia) - Zanim podejmiesz decyzję zastanów się czy warto rzucić na szalę.

KOZIOROŻEC (22 grudnia - 20 stycznia) - Znowu codzienność, znowu praca i tak bez końca.

WODNIK (21 stycznia - 20 lutego) - Nie sprawdziły się pesymistyczne oczekiwania - i jutro też może być nieźle.

RYBY (21 lutego - 20 marca) - Chyba powinienś zmienić tryb życia - długo tak nie pociągнеш.